

Baročna lista: --
 do leta . . . K 12--
 do leta . . . 6--
 do leta . . . 3--
 do leta . . . 120
Baročna lista: --
 do leta . . . 15--
 do leta . . . 10 vinarjev.

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petitvrste:
 večkratnih oznanilih v.
 -- popust.

„Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljalstvo: Maribor
 Broška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more gove-
 vati vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Seidler ostane?

Maribor, 27. junija.

Cesar še Seidlerjeve ostavke ni sprejel in ne odklonil. Živimo v dobi pogajanj in čakanja. Vladar je te dni sprejel voditelje državnozbornih in gosposko-zborničnih strank, da izve od njih mnenje glede razmerja do Seidlerjevega kabineta in ali so stranke voljne stopiti v večino ter pomagati ustavnim potom spraviti pod streho državne potrebščine. Med tem, ko je cesar v gradu Eckartsau sprejemal voditelje strank, pa je imel poljedeljski minister grof Silva-Tarouca neprijetno, od Seidlerja v sporazumu z nemškimi nacionalci mu podtaknjeno nalogo, da se naj pogaja z nemškimi nacionalci, krščanskimi socialci, Poljaki, Ukrajinci in nemškimi socialnimi demokrati glede sestave delazmožne večine v državnem zboru. Na kratko predstavimo razvoj političnih dogodkov:

V soboto je Poljsko kolo zahtevalo Seidlerjevo glavo. Izjavilo je, da na vsak način noče imeti s Seidlerjem ničesar opraviti. Grozili so, da se bodo, če ostane Seidler na krmilu, pridružili Čehom in Jugoslovanom. V nedeljo je Seidlerjevo ministrstvo po ministrskem svetu dalo ostavko.

V ponedeljek, dne 24. junija se je vršil pod cesarjevim predsedstvom kronski svet, ki se je posvetoval o razrešitvi krize. Seidler je zahteval v kronskem svetu, da naj ministri, (Silva, Wieser, Banhans in Gayer) ki so se izrekli za brezpogojno sklicanje parlamenta, sami poskusijo razrešiti sedanji položaj in naj se sami pogajajo s strankami. Na Seidlerjev predlog je kocka padla na grofa Silva-Tarouca, kateri je dobil posebno cesarjevo pooblastilo, da se začne pogajati s strankami.

Očividno je, da je Seidler s svojimi so drugimi nemškimi nacionalci že imel poprej pripravljeno to politično potezo, kot protisunek proti svojim nasprotnikom v kabinetu. Seidlerjevi zavezniki pa so Silvi že vnaprej zagradili pot s tem, da zahtevajo od njega garancijo, da bo tudi nova vlada se strogo držala protislovanskega kurza. Najprvo se je mislilo, da nastopa grof Silva kot bodoči ministrski predsednik, a pokazalo se je, da je le — mešetar med strankami in vlado. Dne 25. junija se je Silva pogajal z nemškimi nacionalci in s krščanskimi socialci. A misija se mu je pri obeh strankah ponesrečila. V seji odbora nemško-nacionalnih strank je bila sprejeta resolucija, ki pravi: „Nemškonacionalne stranke odobravajo politiko ministrskega predsednika, mu izrekajo zahvalo in zaupanje ter smatrajo, da tvorijo stremljenja ga odstraniti, težko obremenitev političnega položaja. Nemško-nacionalne stranke zahtevajo nadaljevanje dosedanje proti Slovanom naperjene politike ter vstrajajo glede parlamenta na svojih in Seidlerjevih „predpostavah.“ Krščansko socialna zveza pa smatra, da se samo s kabinetno krizo ne da doseči trajno izboljšanje položaja. Seidlerjev odstop smatra za obtežitev položaja. Stranka pričakuje nadaljevanje sedanjega kurza. Komunikacije se izreka za sklicanje parlamenta.

V sredo je konferiral Silva z voditelji Poljskega kluba. Poljake ja pozval, kakor poprej nemške nacionalce in kršč. socialce, naj opustijo za sedaj vse politične in nacionalne zahteve in naj vstopijo v delovno večino. Načelnik dr. Tertil je izjavil, da so Poljaki vsak čas pripravljeni, ne samo gladko rešiti državne potrebščine, temveč tudi stopiti v zvezo s strankami, v svrhu ustanovitve delovne večine. To so voljni storiti pri vsakem ministr-

skem predsedniku, samo s Seidlerjem nočejo Poljaki imeti nič opraviti.

Tako je Silva prišel praznih rok nazaj. Kombinira se z ozirom na sedanji položaj, da bo cesar menda odklonil Seidlerjevo ostavko. Domneva se, da se bodo iz Seidlerjevega ministrstva poslovili ministri grof Silva, baron Wieser, dr. Banhans in Homann.

O avdijenci strankinih voditeljev pri vladarju nimamo podrobnih poročil. V torek so bili pri cesarju Nemci in Poljaki, v sredo pa socialna demokrata dr. Renner in Seitz, dunajski žid Ofner, Čeha Stanek in Tušar, Jugoslovan dr. Korošec, Ukrajinec Petruszewicz, Rumun dr. Isopescu in Italijan dr. Faidutti. O avdijenci Staneka, Tušarja in dr. Korošca pišejo iz Dunaja „Slov. Narodu“: „Tudi pred vladarjem se bo posvedočila popolna solidarnost naše in češke politike. Poslanci Korošec, Stanek in Tušar bodo cesarju povedali, da niti jugoslovanska, niti češka delegacija ne moreta glasovati za proračunski provizorij in za vojne kredite; vendar pa hočejo storiti, da se ohrani parlament, vse, kar ne nasprotuje življenjskim interesom jugoslovanskega, oziroma češkega naroda. Jugoslovani nočejo ničesar izsiliti od države, zahtevajo pa na drugi strani, da se vpostavi nevtralna vlada, ki naj napravi konec nemškemu izsiljevanju in preganjanju češkega in jugoslovanskega naroda. Nova vlada naj raje posveti vso svojo skrb pametni gospodarski politiki, naj skuša zmanjšati trpljenje prebivalstva in popraviti vsaj najhujše grebe Seidlerjevega režima, ki je izčrpal vso svojo umetnost v vsenemških načrtih.“

Nekatere vesti so domnevale, da bo parlament sklican za dne 9. julija na kratko poletno zasedanje. Današnja poročila pa pravijo, da je položaj še vedno nejasen in da se še

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovanom.

(Konec.)

Saj jih boš na to silili posebno gospodarski interesi. To velja osobito glede Črnogore in Srbije. Ako se torej monarhija danes preosnuje v našem smislu, postane s tem tudi priključenje Črnogore in Srbije, aktualno in ker bi resnih ovir pač ne bilo, tudi takoj izvedljivo. Bolgarija bi brezdvomno sledila pozneje.

Da ne bo nesporazuma, povdarjamo ponovno, da si mislimo razmerje med posameznimi državami monarhije nekako tako, kakor je razmerje med posameznimi nemškimi državami. Enako seveda tudi med sedanjimi jugoslovanskimi državami in monarhijo: te države bi si torej mogle obdržati svoje lastne vladarske hiše.

Ako bi bil tako združen vsi jugoslovani v enotni državni zvezi, bi bil izvršen naš maksimalni program, vse to brez rušenja držav, brez rušenja prestolov, brez prelivanja krvi, edino le na podlagi narodnega razvoja, ki ga bomo seveda prekoslej rospesovali z vsemi silami, ki nam so na razpolago.

Na delo za Jugoslavijo!

Videli smo, da so imeli Italijani in Nemci pre-

imajati neprimerno večje težkoče, nego jih imamo premagati mi Jugoslovani za svoje narodno ujedinjenje. Italijani so se morali vojskovati proti Avstriji, Siciliji in še drugim državam in šele na razvalinah zdrobljenih prestolov se je mogla dvigniti združena Italija. Bili so poraženi v letih 1848, 1849 in 1866, a so končno vendarle dosegli svoj cilj. V Nemčiji je bilo treba premagati odpor kakih 30 vladarjev, ozir. dinastij in držav, da so se odpovedali gotovim svojim vladarskim pravicam in pravicam povsem samostojnih držav, a so bile končno vse te ovire premagane in dosegla se je zedinjena Nemčija. Nam za dosego jugoslovanske države ne bo treba ne rušiti prestolov, ne prikrajševati vladarjev, v njih vladarskih pravicah: vse dežele, katerih združenje v eno državo zahtevamo, so že danes pod vladjo Nj. Veličanstva cesarja Karla I.

Seveda z združenjem Jugoslovanov monarhije v jugoslovansko državo še ne bodo združeni vsi Jugoslovani, ker ostanejo izven te države še Srbi — v kraljevinah Srbiji in Črnigori — ter Bolgari. Toda mi smo prepričani, da se bodo te države, kakor smo izvajali v prejšnjem poglavju, radi prostovoljno pridružile federativni monarhiji. Ako je mogoča taka zveza med Bavarsko in Nemčijo, zakaj bi ne bila mogoča med omenjenimi jugoslovanskimi državami in prenovljeno federativno Avstrijo? To pa tembolj, ker bi jima taka zveza donesla velike gospodarske koristi in zagotovila neoviran razvoj vseh gospodarskih sil. Naj stvar torej razmotrivamo od ene ali druge strani, težkoče nikakor niso tako velike, kakor bi se

zdelo na prvi hip, na vsak način pa te težkoče niso nepremagljive. Videli smo, da so morali drugi narodi na potu k svojemu ujedinjenju premagati mnogo večje težave in ovire, nego jih imamo premagati mi. Zato je pa tudi gotovo, da dosežemo svoj cilj, ako bomo le resno hoteli, ako bo vsak izmed nas storil svojo dolžnost.

In tu ne sme biti med nami nobene razlike: Mi vsi, ki se čutimo Slovence, pa najsi je kdo navađen hlapec, delavec, težak, možki ali ženska, starec ali mladenič, smo poklicani, da sodelujemo pri gradnji velike stavbe jugoslovanske države. Nas vse mora prešiniti ena sama velika misel: Hočemo jugoslovansko državo.

In takrat, ko bodo naši zastopniki na Dunaju, ali kjerkoli zaklicali: „Hočemo jugoslovansko državo, mora odjekniti iz naroda milijonkratni odmev: „Da, hočemo! Hočemo jugoslovansko državo!“

„Hočemo jugoslovansko državo“, ta zahteva nam mora preiti v kri in meso in to zahtevo moramo ponavljati zopet in zopet drug drugemu.

Hočemo jugoslovansko državo — mora odmevati od gore do gore, od doline do doline, od vasi do vasi, od moža do moža.

Hočemo jugoslovansko državo, mora klicati pastir na paši, ta klic morajo ponavljati žanjice na njivi, ta klic se mora oriti pri koscih na travniku, za vozom in oralom. V gosposki palači in priprosti kmeti, v pisarnah in podzemskih rovih, v rokodelskih delavnicah in zakajenih tovarnah, povsodi mora doneti klic:

ni odločilo prav nič gotovega glede parlamenta in rešitve ministrske krize.

Eno pa je po našem mnenju gotovo.

Slovanov nas je v Avstriji nad 17 milijonov, Nemcev je samo 10 milijonov. Če ne bo nemško nadvladje zlomljeno že sedaj, pa bo vendar prišel čas, ko se bo Avstriji vladalo pravično za vse narode. Če se Seidler in Nemci še danes lovijo na trhljih drogih razburkanega policijskega morja, dolgo pa to ne bo trajalo.

Pogubnost nemškonacionalne politike.

V Graecu se je dne 23. junija vršilo veliko socialnodemokratsko zborovanje, na katerem je govoril poslanec Resel, kateri je ostro bičal nemško politiko, ki stremi samo za gospodstvom Nemcev nad drugimi narodi in hoteč doseči uresničenje svojih idealov delne za nadaljevanje vojske.

Sodrug Resel je izvajal:

Mnogi gotovo niso prezrli, da je po govoru grofa Czernina, pred njegovim odhodom, nemško nacionalistično meščanstvo pričelo z narodnim gibanjem, ki je nevarno za ljudstvo in še bo postalo nevarno tudi za državno skupnost in nevarno tudi za mir.

Nesrečni Czernin.

Naši meščanski nacionalisti so se po govoru grofa Czernina, v katerem je tako divje udaril po slovanskih „veleizdajalcih“, „preorientirali.“ Prej so že postali nekoliko bolj skromni (Klici: Bodo morali postati kmalu še bolj skromni!), po Czerninovem govoru pa menijo, da plavajo zopet nad vodo. Ne vemo, kako je ta njihova vera opravičena, ker ne poznamo zakulisnih dogodkov. Avstrija je namreč država, v kateri nikdar ne vemo, v katerih krogih se igrajo ravno prve gosli in kdo jih igra in po katerih sekiricah. Ministrski predsednik Seidler ni bil tisti, ki narekuje politiko Avstrije. Že od Stürgkhove dobe sem vemo, da je ministrski predsednik bolj izvršujoč organ drugih, in gospod pl. Seidler celo ni človek, ki bi delal kako nasilno politiko. Njegova politika se da zbrati v besedah: „San ma guat mitanand!“ (Bodimo si dobri med seboj!) Kako je kljub temu naenkrat prišlo do tega, da je grof Czernin imel pod Seidlerjem tak usodepolni govor, to še ni popolnoma razjasnjeno, mogoče bo to v poznejši dobi prišlo na dan. A naši meščanski nacionalisti so s tem mislili, zdaj je prišel njihov čas, zdaj bodo v stanu to izvršiti, kar ho-

čejo napraviti iz Avstrije. Seveda ne na demokratičnem, temveč na potu absolutizma. (Burni medklici.)

Nemški nacionalci in država.

Njih politika je zgrajena na stališču, da stojijo nad vsemi drugimi, njih temeljno načelo je: „Mi ostanemo gospodje!“ Seveda ne vzamemo mi nacionalistične politike preveč tragično, posebno če se pojavi tako, kot zadnje dni. Gospodje so namreč zadnje čase ugajali politiko in jo skušali med ljudstvom razširiti, katera se je gibala med vsenemštvom in maloavstrijstvom.

Izjavili so, da če se v državi ne zgodi, kar oni hočejo, nimajo nobenega interesa na in v državi. Mi vemo, kaj to pomeni v njih smislu: Če se ne zgodi vse tako, kakor si predstavljajo v svojih otročjih glavah, tedaj pa gredo k svojemu velikemu bratu. V nasprotju s tem bi bili zopet zadovoljni s celo malo avstrijsko orientacijo. Naj bi se vsaj na videz nekaj zgodilo, da bi se dozdevalo, kakor da bi vlada ugodila njih željam. Ker pa izpolnitev njih čudnih želja ustavnim potom, t. j. potom parlamenta ne bi bila mogoča, zato hočejo, da bi se njih „belangi“ izvedli z naredbami ali potom § 14. (Viharni fej-klici.) O Seidlerjevi vladi smo bili v celi Avstriji na jasnem, da ona ne bo rešiteljica, a nacionalni Nemci so raztrobili Seidlerja kot svoje posestno stanje, ker jim je on obljubil uresničenje nekaterih nacionalnih „belangov“, kateri se ne dajo definirati.

Temne sile.

Preko nemškonacionalne politike in njene srdite oblike, v kateri se je sedaj pojavila, bi se ložje prišlo, če bi ne bilo treba domnevati, da so mogočne temne sile naše nacionaliste pripravile do tega, da se začeli s to ravnotako smešno, kakor tudi nevarno politiko. (Živahno pritrdjevanje.)

Odločno se moramo obrniti proti temu, da se zopet hočejo pojaviti sile, katerih cilji so isti, kateri bi nam prinesli Stürgkhovo dobo (Viharni medklici), ki je privedla do popolnega poloma! (Ponovni klici.) Obrniti se moramo proti temu, da gotovi krogi poizkušajo, izvesti svoje mnenje, da se more Avstrija v sedanjih strašnih dobi vladati tudi brez parlamenta. (Viharni klici.) Proti temu se bomo borili z vso odločnostjo. (Veliko pritrdjevanje.) Široke ljudske mase so morale med vojno več prestati, kot so bile pravzaprav v stanu.

Pred enim letom smo upali, da smo blizu miru, in v jeseni bo leto dni, ko se je smelo upati, da bo mogoč mir na podlagi sporazumljenja. Pa kako bridko smo se motili v tem svojem upanju! (Pritrdjevanje.) Vrskali smo, ko je ruski proletarijat napravil revolucijo in se je tako izločila vojskujoča država iz vrst naših sovražnikov ter je prišla vlada, ki je pošteno hotela mir. A kako je bilo potem? Revolucija v Rusiji ni rodila — za kar se imamo zahvaliti imperijalistom v osrednjih državah — uspeha za mir, temveč

je prinesla uspeh imperijalistom, kateri imajo zapisano na svojih zastavah

vojska do zmage!

Dočim je bila do izstopa Rusije v osrednjih državah res pripravljenost za mir — v Avstriji naravnost klasično —, so prišli po revoluciji v Rusiji nemški „siegfriedlerji“ šele prav na višek. Pri nas to ni šlo tako lahko, moralo se nas je omamiti, da se mora mir z Rusijo tako skleniti, ker rabimo krušni mir. Uspeh pa je bil, da sedaj nimamo

ne kruha in ne miru.

(Živahno pritrdjevanje.) S tem mirovnim sklepom so dobili „siegfriedlerji“ zopet nekoliko sape.

In če hočejo naši nacionalci to politiko opisovati kot tako, ki je v interesu ljudstva in tozadevne sklepe in objave sleparsko razkazovati kot razglase nemškega ljudstva, se moramo odločno zavarovati proti takemu mnenju. (Živahno pritrdjevanje.)

Nemško delavstvo, ki šteje sto in stotisoče, nima s takimi prireditvami niti najmanj skupnega (Živahno pritrdjevanje). Delavstvo jih odločno odklanja! (Ponovno živahno pritrdjevanje.) Delavstvo — in mi govorimo v imenu nemškega delavstva — hoče slej kakor poprej mir na podlagi sporazumljenja. (Živahno, dolgotrajajoče pritrdjevanje.)

Samoodločba narodov.

Mi hočemo, da narodi sami odločujejo o svoji usodi. (Pritrdjevanje.) Pomisliti moramo, da so narodi v Avstriji primorani skupno živeti in biti med seboj v gospodarski zvezi. (Pritrdjevanje.) Mi ne smemo pozabiti, kako daleč smo radi narodnih prepričkov v Avstriji za drugimi državami v gospodarskem in kulturnem oziru, ker se je v vsako vprašanje zaneslo narodno vprašanje. (Pritrdjevanje.) S tem se je zavrl vsak razvoj.

Mi kot demokrati ne moremo stati na stališču, da se naj drugi narodi zatirajo. (Pritrdjevanje.) Mi ne moremo biti tako nedosledni, kakor naši nacionalci, kateri so na Češkem za delitev po narodnostih, a na Štajerskem pa romajo k cesarju in prosjačijo, naj se to, kar so za Češko izprosili z velikim zaželenjem, ne izvede tudi za Štajersko. (Velika veselost.) Kar je Nemcem na Češkem prav, to bi moralo biti prav tudi Nemcem na Štajerskem. (Klici: Prav res!) Naši nemški nacionalci pa hočejo tam, kjer so v manjšini, samostojnost, tam, kjer so v večini, pa hočejo neomejeno oblast, da zatirajo druge. (Klici: Tako je!) S temi mi ne moremo imeti nič skupnega. (Živahno pritrdjevanje.)

Mi pa tudi vemo, da ti nacionalisti ne samo za druge narodnosti, temveč tudi svojim lastnim rojakom ne marajo dovoliti enake pravice. Kljub vsej hvali, s katero so obkladali med vojno tudi delavstvo, nismo še nikjer slišali, da bi bili v svojih zastopih uvedli enako volilno pravico. (Klici: Prav res!) V Štajerskem deželnem zboru in v graškem občinskem svetu se ne zavzemajo za enakopravnost vseh svojih rojakov.

Nemškonacionalna politika v luči števil.

Če si ogledamo zahteve nemških nacionalistov, in s tem primerjamo razmerje števil, pridemo do čudnega zaključka, da imajo namero, naj mala manjšina vlada nad veliko večino. Od 28 milijonov prebivalcev je samo 10 milijonov Nemcev in 17 milijonov Slovanov. Da se 17 milijonov ne bo dalo vladati od 10 milijonov, je pač umevno samoposebi. V državni zbornici imajo nacionalci od 516 mandatov samo 185 mandatov, od katerih pa jih še pripade 73 krščanskim socialcem, kateri ne gredo vedno skozi drn in strn za nacionalci. Tako ostane nemškimi nacionalcem samo 110 mandatov. V ljudskem zastopstvu, ki ima 516 mandatov, 110 zastopnikov ne more vladati. (Klici: Samoposebi razumljivo!)

A tudi druge številke dokazujejo to. Pri zadnjih državnoborskih volitvah so dobili nemški nacionalci samo 384.000 glasov, dočim so dobili krščanski socialci 587.000 in socialni demokratje 542.000 glasov. Ali imajo tedaj nemški nacionalci pravico govoriti v imenu ljudstva? (Klici: Res je!) Pa ravno radi tega, ker niso večina in ker svojih zmedenih želj nikdar ne morejo uresničiti demokratičnim potom, špekulirajo na absolutizem. Nemški nacionalci, ki upajo, da bo krščenje vse izdalo, so bili dosedaj vedno pripravljani, biti birači absolutizma. Prej se je po vsej pravici reklo. Čehi so policaji vlade. A to se je preobrnilo. Že dvoje desetletij so nemški nacionalci vedno znova pripravljani, da so absolutizmu za birače ter ga vedno znova zahtevajo. (Živahni fej-klici.)

Gospoda Ornig in Schmiderer.

V občini so še vladarji vsled sramotne volilne pravice, ki izključuje nemške delavce. Gospodov Orniga in Schmidererja ne more odstaviti ljudska masa, ker masa nemškega ljudstva v občini nima ničesar govoriti. Tako je tem gospodom mogoče, se pokazati pred cesarjem in izjaviti, da nimajo nobenega zaupanja do parlamenta. (Klici: Držna domišljavost!) Oni hočejo, da bi cesar brez parlamenta to napravil, kar smatrajo, da je v interesu nemškega ljudstva, katerega niti ne zastopajo, katero po večini od njih niti nič neče slišati. In taki ljudje kot Ornig in dr. Schmiderer, katere bi ljudstvo, če bi v občini imelo

„Hočemo jugoslovansko državo.“

Vi vsi, ki ljubite ta krasni košček božje zemlje, ki jo imenujemo svojo slovensko domovino:

Vi vsi, ki želite, da bi na tej zemlji živel srečno in zadovoljen rod:

Vi vsi, ki želite, da bi ta zemlja ostala lastnina Vaša in Vaših otrok:

Vi vsi, ki ljubite svoje otroke in jim želite lepše in srečnejše bodočnosti:

Vi vsi, ki ljubite svoj narod in želite, da bi se ta narod ohranil ter živel srečno in zadovoljno:

Vi vsi kličite glasno in neprestano:

„Hočemo jugoslovansko državo!“

Delajmo tako od moža do doža in pripravljajmo tla veliki dobi, ki prihaja, tako, da bodo naši poslanci takrat, ko pride odločilen trenutek, mogli pokazati:

Evo, za nami je ves narod in narod hoče to in zato mu morate dati, kar zahteva.

Vsi pa imejmo neprestano v spominu besede našega velikega Kreka:

„Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno: Kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečevali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje.“

Koncert „Dramatičnega društva“ v Mariboru.

Pet let že ni bilo v Mariboru koncerta. Večina prejšnjih pevcev in pevk je razpršena na vse vetrove. Zato smo z začudenjem čitali poročilo, da namestava nastopiti zbor 70 oseb. Skrbelo nas je, alibode res mogoče organizirati v teh časih toliko pevskega osebja in ga navaditi na redne vaje ter si upati z njim na oder. In z boječim nezaupanjem smo vstopili v krasno okrašen vestibul Narodnega doma. A že pogled na mnogoštevilčen zbor, ki je kljub ozkim prostorom v najlepšem redu nastopal in odstopal od odprtega odra, je navdal občinstvo s svojo samozavestnostjo z zaupanjem. Takoj se je videlo, da vzdržuje večša roka red. Spored je obsegal tri točke za gosli s spremljevanjem klavirja, tri mešane zборе, 2 ženska dvospeva in eden moški četverspev.

Bruckov koncert za gosli, ki ga je igral g. Fr. Serajnik, je poleg Beethovenovih, Mendelssohnovih,

Brahmsovih in Dvorakovih koncertov za gosli eden najodličnejših te vrste. Vsi ti koncerti zahtevajo po originalu orkestralno spremljevanje in so bolj simfonie s solo-goslimi. G. Fr. Serajnik je igral Bruckov koncert s spremljevanjem klavirja. Pianistinja iz Dunaja je rešila svojo težko nalogo z izvanredno virtuoznostjo. Solista g. Fr. Serajnika smo občudovali kot priznanega umetnika in rojenega muzika že pred leti. Tekom zadnjih let pa kljub razmeram gotovo počival, temveč z veliko vnemo uril svoj prirojeni dar. Posebno se mu je posrečil v Bruckovem koncertu Adagio s svojo Kantileno, ki spominja na Mendelssohnovo mehko, a tudi v ostalih delih te skladbe se je izkazal pravega mojstra. Nadalje je igral drugi del Dvorakovega koncerta z velikim plemenitim glasom. Ta pristno slovanska melodika s svojo komolcirano strukturo je bila za širše občinstvo pač težko umljiva. Tem lažje umljiva je bila ljubka Kocjanova Serenada, ki je bila izvrstno igrana kljub težkim pohođom v oktavah in tercah. Ti trije komadi, ki so zadostovali že skoraj sami za samostojen koncert, so tvorili višek koncerta in so dosegli tudi velik in trajen uspeh.

Izbornemu pevovodju g. J. Trafeniku se je zahvaliti, da so tudi mešani zbori resnično izvrstno uspeli. Če se pomisli, da je bil pevski zbor še le pred kratkim sestavljen, se res čudimo pridnosti in vstrajnosti pevovodje in zbora. Posebno lepo so se glasili sveži ženski glasi ter globoki moški basi v najbolj učinkujočem Volaričevem a capella-zboru „Molitev“ (Mogočno pesem naj doni!) s sopranskim in altskim solom (gospa Štular in gđe. Štupca) in v Schwabovem zboru „Dobro jutro“, polnem zibajočih se valčkovih melodij. Ta zelo spretno izdelani pevski valček, v kojem ima vsak glas svoj delež na melodiji, se je moral ponoviti. Spremljal ga je na glasovirju izvrstno g. Milko Voglar.

V te večje točke je bil uvrščen moški četverspev s spretno petim bariton-solom ter dva ženska dvospeva. Solistki Štular in Štupca sta peli iz Dvorakovih moravskih dvospevov pesem „Zajata“, iz katere je donel pristni češki narodni čut, ter Vilharjevo „Na goro“ z globokim čustvom in pravim izrazom. Spretno tu je spremljal na klavirju g. Štular.

Dramatičnemu društvu in zlasti njegovemu neutrudljivemu predsedniku prof. Voglarju smo prav hvaležni, da nam začenja prirejati v teh težkih časih koncerte ter nam nudi priliko, pozabiti za nekaj trenutkov vsakdanje skrbi.

kaj govoriti, s sramoto nagnalo, taki ljudje govorijo, da nimajo zaupanja do parlamenta, temveč samo do absolutizma. (Živahni medklci.) Povedati moramo, da se nemško ljudstvo na Stajerskem ne da zasto, ni od Orniga ali Schmidererja.

Vojna in njene strašne posledice.

Če bi meščanski nacionalisti, ki so že v parlamentu in tisti, ki še hočejo priti tje, prisluškovali pri prebivalstvu in vojaki, ki pridejo s fronte, kako se misli o nacionalističnem meščanstvu, katero v vsem tem težkem času ni pokazalo niti najmanjšega socialnega duha, potem bi pač slišali svojo obsodbo. Njih namen je bil samo: napraviti „kšeite“ in skupaj nagrabiti, kar se nagrabiti da. Ti ljudje (nemški nacionalci) so tudi tisti, ki so hoteli vojsko, ki so vojsko komaj dočakali in so vriskali veselja, ko je izbruhnila, oni so tudi tisti, ki hočejo vojsko nadaljevati do „zmagovitega konca.“ (Viharni klci.)

Po vojski bomo imeli en milijon pohabljenecv in čez 100 milijard državnih dolgov. (Medklci.) Pohabljeni bodo morali biti oskrbljeni, dolgovi pa bodo morali biti plačani. Če se mi ne moremo gospodarsko razviti, tedaj bomo prišli iz ene vojne bede v drugo, nič manj veliko, stalno bedo. (Pritrjevanje.) Dokler se imamo moči, se bomo branili proti uganjanju politike, ki bo šele po vojski imela za posledico prav veliko bedo in stisko. (Živahno pritiranje.) To je velika nevarnost take politike, po kateri sporazumni mir ni več mogoč. (Viharni medklci.) Nasilni mir bi prinesel samo nova neznosna bremena in zahteval žrtve. (Pritrjevanje.) Mi pa hočemo, da je ta vojska zadnja. (Živahno pritiranje. Medklci.)

Iz tega vzroka moramo z vso silo protestirati proti tistim ljudem, ki uganjajo politiko, ki z daleka ne vodi do sporazumnega miru. (Burno odobravanje.) Iz tega vzroka si ne damo pod nobenim pogojem odvzeti zadnjega mesta, ker se more priti ljudstvo še vsaj do nekaj vpliva. (Burno odobravanje.) Stradati in molčati, tega nečemo. (Ponovno odobravanje.) Če se že ne moremo znebiti gladi, si vsaj drugače moramo varovati naš vpliv, da vrhutega ne bomo še tudi bolj brez pravice. (Odobravanje.) To moramo povedati ne samo na zgoraj, ampak tudi nacionalcem, da bi moralo delavstvo, če mislijo tirati to agitacijo, še naprej, kakor so delali doselej, podati izjavo, da bo uporabilo vsa sredstva, da pride v okom tej agitaciji in jo ustavi na ta način, da pozovemo pravo ljudstvo, ki naj pove svoje resnično mnenje. (Veliko odobravanje.)

Dr. pl. Kühlmann o vojni in miru.

V seji nemške državne zbornice dne 24. junija je imel nemški državni tajnik dr. pl. Kühlmann govor o nemški državni politiki, o vojaškem položaju in o mirovnem vprašanju.

O razmerju do zaveznikov je izvajal med drugim tudi sledeče: Predvsem moram omeniti, da je zapustil v sosedni prijateljski avstro-ogrski državi zunanji minister grof Czernin, in sicer iz notranjepolitičnih razlogov svoje mesto. Deloval je vedno v prijateljskem smislu z zavezniki, kar moram posebno naglašati. Če nas more kaj tolažiti, je pač oseba njegovega naslednika grofa Buriana, preskušenelega diplomata, katerega zvesto prijateljstvo do zaveznikov je vzvišeno nad vsak dvom. Grofu Burianu gre za slugo, da sta se sestala naš in avstrijski cesar v nemškem glavnem stanu. Oba cesarja sta si v navzočnosti svojih diplomatov znova zagotovila, da se ne bosta le zvesto držala zavezniške zvestobe, marveč da jo mislita okrepiti, razširiti in poglobiti v političnem, gospodarskem in vojaškem oziru. Tozadevno se že vrše primerna pogajanja. Glede Bolgarije je rekel pl. Kühlmann, da nam obvezna zagotovila Radoslavovega naslednika popolnoma jamčijo, da osebne spremembe v bolgarskem ministrstvu ne bodo spremenile smeri dosežanega bolgarske politike. Kar dostaje vprašanja severne Dobrudže, ki je sedaj kondominij, so se vršila že pred dnevi tozadevna posvetovanja in je upati, da se bo vprašanje rešilo na vsestransko zadovoljiv način. Istotako se tudi bo vprašanje meje ob Marici in kavkaško vprašanje rešilo tako, da bo zadovoljilo vsa prizadeta mesta. Nemčija in Avstrija sta se trudili, da se glede severne Dobrudže doseže poravnava, ki naj odgovarja željam obeh strank. Čimprej dobi Bolgarija vso severno Dobrudžo, tembolje za koristi celotne zveze. V Brestu-Litovskem je Avstrija nesebično podpirala nemško politiko, vsled česar smo našega zaveznika lojalno podpirali glede vprašanje meje v Karpatih. Nemčiji je pa morala Rumunija dovoliti zelo znatne denarne odškodnine.

Naša diplomacija se peča z zelo veliko pozornostjo z dogodki zadnjega časa v Rusiji. Ni mogoče verjeti, da pride sedanje silovito vrenje v Rusiji do trajnega ravnotežja. Osamosvojila in odcepila se je cela vrsta ruskih državnih tvorb, ki so deloma že prenele popolne državne misli, deloma se pa misel še razvija. Finska se je že proglasila za samostojno. Vsled mirovne pogodbe v Brestu-Litovskem sta se Kuronska in Litavska dejansko že ločili od ruske države.

Glede zadovoljive rešitve poljskega vprašanja

se vrše trajna in temeljita pogajanja in posvetovanja z Avstrijo. Toda rešitev tega vprašanja nudi veliko težkoč in zadeva se ne da rešiti kar čez noč. A prepričan sem, da se bo rešilo tudi to vprašanje še pravočasno, to se pravi, rešeno bo še predno se bo pričela splošna mirovna pogajanja v Evropi.

Glede vojaškega položaja sledeče: Znan je sijajni potek vojnih podvzetij na zapadnem bojišču. Ta potek vojnih podvzetij je ustvaril tak položaj, da se sedaj nahaja inicijativa popolnoma v rokah našega vrhovnega armadnega poveljstva. Upam, da bo naše orožje še letos poletj ali jeseni doseglo novih velikih uspehov. Tudi Avstrija je dosegla na italijanski fronti novih lepih uspehov ter vezala nase velike in važne sovražne bojne sile.

Sedaj pa najvažnejše vprašanje: Ali bo po človeški sodbi trajala ta vojna še čez jesen in zimo do do prihodnjega leta? V vojno zapletene države se v enomer oborožujejo in sicer edno bolj. Kljub našim sijajnim vojnim uspehom pa še nikjer pri sovražnikih ni opaziti najmanjšega sledu, da bi hoteli stopiti v mirovna pogajanja.

Ker se v sovražnem taboru toliko govori in piše o nemških vojnih ciljih, češ, Nemčija hoče gospodovati celemu svetu, izjavljam opetovano: Zahtevamo, da živi nemško ljudstvo na svetu — to seveda velja tudi za naše zaveznike — v okvirju naših mej, katere nam je zgodovina ustvarila, popolnoma varno, svobodno, močno in neodvisno. Na morju hočemo le toliko gospodovati, v kolikor zahteva naša velikost, bogastvo in naše dokazane kolonijalne zmožnosti. Imeti hočemo možnost in prostost, da na prostem morju izvršujemo neovirano našo trgovino z vsemi deli sveta. Povdarjam, da Nemčija ne prične poprej nobenih mirovnihih pogajanj, dokler se ji ne zajamči, da ostane njeno posestno stanje nedotaknjeno. Izjavljam na odločno in to povdarjam, da nemška vlada ne drži zaprtih duri zoper korake za časten mir. Naj se nam od katerekoli strani stavijo jasni predlogi, ki bodo temeljili na trdni podlagi, zagotavljam, da ne bodo našli gluhih ušes. Da je pa možno povoljno rešiti ves kompleks raznih svetovnih vprašanj, ki segajo druga v drugo, je neobhodno potrebna izmenjava misli, kajti pribito je, da se s samo strogo vojaškimi odločitvami brez poprejšnjih izmenjav misli, in brez vsakih poprejšnjih diplomatskih pogajanj le prav težko doseže absolutni konec vojne. Vsled našega položaja na bojiščih, vsled naših ogromnih rezerv in vojaških sredstev in vsled našega notranjega položaja smemo upati, da bodo nasprotniki uvideli, da je vsaka misel na ententno zmago zgolj sanjarija in iluzija.

Po Kühlmannovih izjavanjih se je razvila v zbornici živahna debata. V imenu socialistnih demokratov je kritiziral poslanec David postopanje z vzhodnimi narodi, ki so prišli pod novo suženjstvo, katero ubija njihovo duševno in gospodarsko življenje. Konservativni grofu Westarpu ne ugačajo Kühlmannove besede, češ, s samo vojaškimi uspehi brez diplomatskih pogajanj in razgovorov ni mogoče priti do trajnega miru.

Eno je pribito: Kühlmannov govor ni nudil nič novega. O zvezi narodov ni izustil nobene besede, istotako nobene besede o razoroženju in o razsodišču, nobene besede, da se vrne Belgiji neodvisnost, ter da se ji poravnava povzročena škoda. Nič ni rekel o kakšni ponudbi za mir, marveč je samo kratko izjavil, da bi ententa ne našla gluhih ušes. Toda tudi ta hladna Kühlmannova izjava ni zadovoljila nemških aneksionistov, zadovoljila ni ne konservativcev, ne narodnih liberalcev, ne junckerstva in tudi ne vojnih liferantov in vojnih veleindustrijev, umevno da tudi ne generalov, ki nočejo nobenega „mehkega miru“!

Zato je državni kancelar grof Hertling dal Kühlmannovim izjavanjem glede na mir, ki se ne bo dosegel samo z vojaškimi uspehi, marveč tudi z diplomatskimi pogajanj, ki so potrebna, za te kroge zadovoljivo razlago. V seji nemške državne zbornice dne 25. junija je rekel: Ne more biti govor o tem, da bi se naše upanje na zmago zrahljalo. Slejkoprej stoje tesno skupaj in polni zaupanja cesar in država, knezi in narodi. Zaupajo našim brez primere junaškim četam, zaupajo našim armadnim poveljnikom, zaupajo na našo enotno in neomajljivo ljudstvo, na njegovo vzorno zadržanje, katero že štiri leta občudujemo in smemo upati, da bo Vsemogočni, ki nam je pomagal dosežati, ki nas je vodil od zmage do zmage, poplašal zvestobo nemškega naroda.

Politične vesti.

Občinska Buče za jugoslovansko deklaracijo. Občinski zastop občine Buče, politični okraj Brežice, toplo odobruje jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 ter se ji soglasno pridružuje. Zahteva ustanovitve lastne jugoslovanske države, proste vsakega narodnega gospodstva tujecev pod žezlom habsburško-lorenške dinastije, da nam bo zagotovila verski in narodni obstoj ter gospodarski napredek. Izraža globoko hvaležnost Njegovi Svetosti papežu Benediktu XV. za neumorno delovanje za mir. Zahvaljuje se presvitliemu cesarju Karlu I. za njegov trud, da se konča krvava vojna in se doseže tako zaželjeni pravični in trajni mir. Občinski zastop Buče, dne 16. junija 1918. — Podpis župana, svetovalcev in odbornikov.

Nemčurji pri dunajskem županu so na mestne stroške ob priliki svojega romanja zastoj dobro jedli in pili, med tem ko ubogo dunajsko ljudstvo omaguje pomanjkanja. „Stajerčevi“ kalini širokoustno pripovedujejo, kako so se na Dunaj zastoj vozili in pri županu na dunajskem rotovžu zastoj jedli in pili. Pravijo, da niso nič prav vedeli, za kaj se je šlo, reklo se jim je, da bo vse brezplačno. Mnogi so pač šli, da bi se med vojsko enkrat dobro najedli in napih. Hm! Na tuje stroške se torej lahko tudi v tem strašnem času na Dunaju prav imenitno živi. Dober tek, gospodje nemčurji! Kako so se neki počutili pravi Nemci pri obedu nemčurjev in obrekovalcev cesarju in domovini od nekdanj zvesto udanega slovenskega ljudstva, katerega je vojna nahuje ranila?

Se enkrat: Stajerčevci na Dunaju. Kakor že smo poročali, so priobčile celovške „Freie Stimmen“ z dne 16. junija natančnejše poročilo o nemškem Volkstagu o Celovcu. V dotičnem poročilu pravijo, da je mariborski Francelj Girstmayr imel povodom znane avdijske nemškutarjev pri cesarju na Dunaju sledeč pogovor s cesarjem: Francelj Girstmayr: „Veličanstvo! Vzrok, zaradi katerega vse to doživimo, je amnestija! Nato je potegnil Francelj Girstmayr podobno Koroščevo iz žepa ter rekel: „Veličanstvo, dovolite, da s to podobo seznanim Vaše Veličanstvo z veleizdajalcem. Veličanstvo, pomislite, kaj je ta mož proti svojim nahujskanim kmetom dejal na nekem zborovanju: Duhovni gospod se je namreč hvalil, gotovo po krivem, da hodi pri Vaši gospej soprogji nepriglasen ven in noter, kolikorkrat se mu poljubi.“ Cesar mu je odgovoril: „Das glaube ich nicht“ (Tega ne verjamem) in je obrnil — hrbet.

Oči se jim odpirajo. Pretekli pondeljek je naš mestni magistrat alarmiral vse mestno prebivalstvo, češ Mariboru se bližajo italijanski zrakovlenci. Uboge kmetice, ki so na trgu prodajale različno zelenjavo, so morale v vsej naglici za slepo ceno poprodati svoje blago in takoj zapustiti trg. Z mrzlično naglico so razganjali ljudi na vse strani, češ, mesto je v veliki nevarnosti. Če si vprašal mestnega policaja ali kakega drugega mestnega uslužbenca, iz katere smeri itd. se bližajo sovražniki, se ti je povedalo, da so natančneje o tem čital zvečer v „Marburgerci.“ Umevno, da so radovedni vsled tega čakali zvečer naši nemški Mariborčani na tozadevno poročilo v „Marburger Zeitung“, vsled česar se je nekaj sto iztisov tega lista več poprodalo, kakor sicer, kar se ima ta list zahvaliti reklamni mestne policije. Toda dotično poročilo pravi, da so baje italijanski zrakovlenci pripluli do Ljubljane, vrgli nekaj slovenskih letakov na tla ter se vrnili. Ljudje, ki so zvečer radovedno čitali „Marburgerco“, so se silno jezili, ker so uvideli, da so jih vodili za nos z namenom, da bi „Marburger Zeitung“ napravila nekaj več „kšeita.“ Toda to bi se ne bila največja nesreča. Poročilo o zrakovlencih v omenjenem listu tudi pravi, da so metali sovražni zrakovlenci v slovenskem jeziku tiskane letake sporazumno in dogovorjeno z dr. Korošcem in dr. Verstovšekom nad Ljubljano na tla. V teh letakih so baje sovražni zrakovlenci pozivali slovensko ljudstvo na upor. Da so se pokrili stroški za te sovražne letake, sta po mnenju „Marburgerce“ nabirala prispevke imenovana poslanca v raznih Narodnih domih kot v Mariboru, Celju, Ljubljani itd. Imenovana poslanca sta torej poslala nabrani denar za letake menda po zrakovlovu v sovražno deželo! O tem poročilu se je Mariborčan-Nemec izrazil: „Ta je pa že preveč debela!“ Verjamemo mu popolnoma! Čudimo se le dobremu želodecu nemškutarskih backov, ki morajo prebavljati take budalosti!

Sanje in domišljije kranskih Nemcev. Peščica kranskih Nemcev je priredila v nedeljo, dne 23. junija v Ljubljani shod, na katerem so zahtevali, da se napravi prosta pot nemštvu do Adrije, da postane nemščina državni jezik, da imenuje vlada za Kranjsko samo nemške uradnike ter da se vsi slovenski napisi in mape odstranijo in nadomestijo z nemškimi. Nič čudnega bi ne bilo, da niso ti sanjarji še tudi zahtevali, da se imenuje cesarja Viljema za vojvodo slovenske Kranjske!

Organizirana hujskarija. Kako je na Koroškem organizirana hujskarija zoper Jugoslavijo od deželnega odbora gor dol do najzadnjega nemškega, ozioroma nemčurskega društva, kaže tudi sledeče: V Celovcu je dne 17. junija zborovala v neki zakatni gostilni „obvezna zveza obrtnih zadrug“, ki šteje le komaj 15 zadrug ter je imela v minulem letu celih 1205.35 K prejemkov, celih 793.63 K izdatkov in ima premoženja celo 603.52 K. Na tem obvezno-zadružnem shodu torej je celovški mizar, proč-od-rimovec Egger predlagal „ostro“ resolucijo zoper Jugoslavijo in zborovalci so „s povdarmom“ zahtevali odstranitev „des Hetzgeistlichen Smodej“ iz Celovca. — Nam seveda prepovedujejo shode, na obrtnih shodih pa uganjajo vsenemško politiko, kakor jim kaže. Kako dolgo še?

Celovski Nemci, združeni v podružnicah Südmarka, so kresovali kakor naznanjeno, dne 22. junija zvečer, a brez kresa in navdušenja. Kljub temu je govoril učitelj Sekora „slavnostni govor“! Gledal je v nemško preteklost in pravil, da vse prejšnje vojne ostanejo v senci v primeri s sedanjo borbo, v kateri je ves zemeljski krog zoper Nemce. Nemci so tudi v tem brezprimernem boju ostali zmagovalci in že se upira pogled v novo bodočnost, že se porajajo novi upi... Ravnatelj Ludovik Jahnes je govoril nemški „Feuerspruch“ ob umetelnem ognju, ker kresa ni

sa niso mogli zažgati — saj Celovčanom primanjkuje drv. Prepeval je protestantovski cerkveni pevski zbor.

Jugoslovanska socialdemokratska stranka sklicuje za dne 21. julija v Ljubljano vseslovenski delavski dan. Kot govornika sta naznanjena Ant. Kristan in Josip Petejan. Strankino vodstvo je pridno na delu, da reorganizira stranko. Določilo je strankin davek: 70 vinarjev na mesec, od tega pripade 20 v za centralo, 10 v za volilni sklad, 10 v za deželno organizacijo, 20 v pa ostane krajevnim organizacijam. — Vse stranke poglobljajo svoje organizacije. Naša sveta dolžnost je, da storimo vse za čisto in jakost naše štajerske pokrajinske organizacije Slov. Kmetijske Zveze.

Hrvatski sabor sklican. Na dne 26. junija je bil hrvatski sabor zopet sklican. Na dnevnem redu je posvetovanje o proračunskem provizoriju. Razprave utednejo biti precej burne.

Ogrska zbornica. V ogrski državni zbornici je vprašal poslanec Deziderij Abraham, iz katerega vzroka armadno poveljstvo pošilja ravno madžarske polke v prve vrste fronte ter da se zbornici naznanijo izgube, katere je imela naša armada ob umiku z desnega brega Pijave na levi breg. Na prvo interpelantovo vprašanje ni dal konvedni minister Szurmay iz umevnih razlogov nobenega odgovora, ker je znano, da interpelantovo vprašanje ne odgovarja resnici, na drugo vprašanje je pa odgovoril, da so naše čete v dveh nočeh brez vsake izgube izpraznile desni breg reke Pijave. Da je bil v tej ofenzivi uspeh na naši strani, najboljšo svedočijo številke, ki pravijo, da smo vjeli 50.000 Italijanov, a Italijani samo 8000 Avstrijcev.

Poljski državni svet se je v soboto sestal na redno zborovanje. Izvolil se je najprej glavni odbor 20 članov in 4 tajniki. Za podmaršala so bili izvoljeni člani državnega sveta Mikulowski, Zamorski in Wodzinski. Otvorjajoč zasedanje je maršal državnega sveta Pulaski v svojem govoru podal zgodovinsko sliko zopetnega vstajenja poljske države ter poudarjal radost in skrb, katero je rodil zgodovinski preobrat. Svetu bomo dokazali, tako je končal maršal, da zamoremo v korist evropskemu ravnotežju, zlasti pa naših zaveznikov, ustanoviti državo, ki zastopa varstvo kulture in zdravje napredka. — Poljski državni svet zahteva združitev vseh pokrajin, kjer prebivajo Poljaki, v enotno samostojno poljsko državo.

Kühlmann odstopi? Nemškemu državnemu tajniku za zunanje zadeve dr. pl. Kühlmannu so vse-nemški „siegrifriedlerji“ zelo zamerili, da se v svojem zadnjem govoru ni postavil odločno na stališče aneksionistov in podaljševalcev vojske. V berlinskih listih se namigava, da bo pl. Kühlmann v kratkem — odstopil.

Italijansko bojišče.

Večnevno deževje in silni nalivi so poplavlili velike dele beneške ravani. Piava in njeni pritoki so visoko narasli. Poprej mirno žuboreči potoki so se spremenili v hudournike, kojih valovi so razdirali jezove, odnašali mostove in cele naselbine — izgledalo je kakor ob vesoljnem potopu. Položaj naših čet na desnem bregu Piave je postajal vedno bolj nevzdržljiv. Promet med desnim in levim bregom je bil silno oviran, deloma nemogoč. Naše čete na gorovju Montello so bile brez težke artilerije ter izpostavljene sovražni težki artileriji. Primanjkovati je začelo municije, živil, in drugih potrebščin, dokler ni končno vsega zmanjkalo. Naši se se borili kot levi in junaško naskakovali, ne meneč se za smrt, sovražne postojanke. Armadno poveljstvo je uvidelo, da bi bilo spričo takih naravnih sil vsako nadaljnje vstrajanje naših čet na desnem bregu Piave brezuspešno in brez pomena ter je odredilo, da so naše čete v dveh nočeh neopaženo izpraznile desni breg Piave. Med drugimi sta tudi padla dva naša junaška častnika generalni major Bolzano in brigadir Schimmerer. Ni zmagal Italijan, ampak Piava, ni nas prisililo k umiku sovražno orožje, ampak neizprosne naravne sile — velikanska povodenj. Italijanska poročila pravijo, da smo izgubili na tem umiku 6607 mož ter ogromne množine orožja in drugega vojnega gradiva, ki še pa niti ni prešteto.

Umik čez Pijavo.

Italijansko uradno poročilo z dne 25. junija se glasi: Tekom današnjega dne so naše hrabre čete tretje armade zopet popolnoma zasedle desni breg reke Pijave ter so prisilile sovražne zadnje čete, da so se morale udati. Vjetih je bilo 6607 mož in 18 častnikov. Na severnozahodni fronti Grappe so naše čete prizadiale sovražniku velike izgube, so pridobile veliko ozemlja ter vjele 7 častnikov in 326 mož, vple-nile pa 16 strojnih pušk.

Ofenzivo smo začeli radi Nemčije.

Vojaški kritik razpravlja v dunajski „Neue Fr.

Presse“ o namenu in pomenu avstro-ogrskofenzive proti Italiji. Pozno v jeseni, pravi omenjeni kritik, po porazu pri Kobaridu, je ententin vojni svet poslal v Italijo dve armadi Italijanov v pomoč: angleško Plumerjevo armado in francosko Fayollerjevo, skupno 10 divizij. Tekom bitke pri St. Quentinu je bilo odpoklicanih 5 divizij v Francijo. Vsled dogovora med Parizom in Rimom je odšlo kot nadomestilo za v Benečiji puščene francosko-angleške čete pet laških divizij v Vogeze. Francosko-angleško armadno vodstvo je tako oslabilo desno krilo enotne fronte za 10 divizij. Ako bi ne nastopila tako hitro avstro-ogrskofenziva, bi bila odšla v drugi polovici junija še omenjena dva armadna zbora ali nadaljnjih pet italijanskih divizij v Francijo. Za armadno vodstvo centralnih držav je nastala iz tega položaja potreba, da treba vezati desno krilo ententine fronte, to je laško armado. Naš cilj je bil vezanje italijanske armade v štadiju vojne, ki je za entento najbolj kritičen. Aneksionističnih namenov ni bilo. Sedanja osemknevna bitka v Benečiji je dosegla, da je italijansko armadno vodstvo izgubilo najprvo inicijativo, opustiti se je morala misel nadaljnjih transportov italijanskih čet v Francijo in generalisimus Diaz je še zahteval odpoklic italijanskih divizij iz Francije. Nameravani odvoz francosko-angleških zborov je preložen. Anglija in Francija nimata pričakovati pomoči od Italije, odločitev v vojni pa pade na Francoskem.

Rodoljub! spominjajte se slovenske šole v Mariboru!

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču nobenih posebnih sprememb in vojnih dogodkov. Iz ogromnih priprav in iz soglasnih poročil angleških, ameriških in francoskih listov kakor tudi iz izjav angleških vodilnih državnikov je sklepiti, da bo prišlo v najbližjem času, morda že v nekaterih dneh do velikanske bitke.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Prestavljeni so častiti gosp. kaplani: Henrik Škorč z Ribnice na Pohorju v Dramlje, Franc Rampre iz Sevnice ob Savi v Kamnico pri Mariboru, Anton Zupanič s Sladkogore v St. Jakob v Slov. gor., Ernest Vidic s Prihove v Vuzenico. Na novo nastavljena sta kot kaplana č. gg. semeniška duhovnika: Štefan Štiper v Ribnici in Ferdinand Poprask v Vitanju.

Častni občan. Občina Sv. Lovrene na Dravi polju je imenovala č. g. kaplana Alojzija Sagaj v znak zasluga, ki si jih je pridobil kot dolgoletni vzorni vodja naših tamošnjih organizacij, častnim občanom. Diplomno častnega občanstva je izročil s primer-nim nagovorom župan g. Napast slavljenou na obč. zboru Posojilnice dne 16. t. m. Čestitamo!

Cerkveni shod pri Mariji Snežni v Slov. gor. Dne 2. julija, to je prihodnji torek, na praznik Marijinega obiskovanja, priredi šentilska Marijina Dekliška družba veliko romanje k Mariji Snežni na Veliki. Romanja se udeležijo letos tudi drugi župljani. Vsak je dobrodošel, posebno pa so vabljene Marijine dekliške družbe iz Slovenskih gor, da pridejo ta dan k Materi božji na Veliki. Ob desetih predpoldne (po novem času) je pridiga (pridiguje vlč. g. župnik Ev. Vračko), potem sv. maša in med mašo darovanje in skupno obhajilo deklet. Služba božja se vrši tudi ob slabem vremenu.

Iz deželne stavbne službe. Deželni stavbni ravnatelj Avguštín Herwelly je pomaknjen v 5. činovni razred deželnih uradnikov.

Iz justične službe. Deželno sodni svetnik dr. A. Rojic v Celju je imenovan za sodniškega nadzornika justičnega ministrstva.

Peter Rosegger umrl. V Krieglachu na Gor. Štajerskem je dne 26. junija umrl v visoki starosti 75 let znameniti nemški pesnik in pisatelj Peter Rosegger. V svoji mladosti je izvrševal krojaško obrt, pozneje je bil pa nastavljenec v neki graški bukvarni.

Franc Keim umrl. Dne 26. junija je v visoki starosti 78 let umrl v Brunn am Gebirge eden največjih nemških dramaturgov sedanje dobe, Fr. Keim. Izpod njegovega peresa imajo Nemci Keimovo najboljše dramatično igro „Die Spinnerin am Kreuz“, ki je bila uprizorjena že na vseh nemških odrih.

Šolska vodstva, ki ne mislijo obdržati pripisane jim knjižice gđ. Štupce „Učna snov za pouk o alkoholu v ljudski šoli“, se prosijo, da knjižico čim prej vrnejo, ker je zaloga pošla. Kjer pa knjižico obdrže, naj blagovolijo poslati znesek 33 v od komada, da se poravnajo tiskovni stroški. — „Sveta vojska“ v Mariboru.

Za 8. vojno posojilo. Velikovsko o. kr. okrajno glavarstvo vabi na predavanje, ki ga bo imel v nedeljo, dne 30. junija, popoldne nek dr. Ernst Hampel v meščanski šoli v Velikovu za nabiratelje vojnih

posojil in zaupnike. Udeležencem plačajo vozne stroške ter dajo dijet 20 K.

Matura na c. kr. realki v Mariboru. Dodatno se nam še poroča, da je poleg že imenovanih maturiral na tukajšnji realki Slovenec g. Mirko Horvat, sedaj c. kr. enoletni prostovoljec, katerega brat — g. Frano Horvat — je maturiral kot Slovenec že 1. 1916 na tem zavodu. G. Frano Horvat služi sedaj kot poročnik pri nekem bosanskem polku in ima že 4 vojna odlikovanja. Oba sta sinova g. Franca Horvata, slikarja v Mariboru.

Premestitev domačih polkov. Kakor znano, odhaja 2. gorski strelski polk iz Ljubljane v Enns, 97. pešpolk pa iz Radgone na Madžarsko in sicer v Sekesfehervar. Premješena sta tudi 17. pešpolk in 7. lovski bataljon in sicer na Tirolsko. Prvi odide v Tolmezzo, drugi pa v Dogno. — „Arbeiter Zeitung“ piše, da so se te prestave odredila za kazen.

Iz učiteljske službe. Za nadučitelja pri Sv. Duhu-Staragora je imenovan Ivan Fürst, okrajni pomožni učitelj v Ljutomeru; Ivan Lešnik, začasni nadučitelj v Vurbergu, je imenovan za stalnega nadučitelja istotam; Božidar Mahorčič, stalni učitelj v Vojniku, je imenovan za nadučitelja pri Sv. Vidu pri Planini. Za stalne učitelje so imenovani Rudolf Rakusa, začasni učitelj pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji; začasni učitelj Rudolf Predan je imenovan za stalnega učitelja za Novocerkev pri Ptuj; začasni učitelj Karel Mavrič pri Sv. Križu je imenovan za stalnega učitelja pri Sv. Petru pri Radgoni; stalni učitelj pri Sv. Venčesu Rudolf Gobec je imenovan za stalnega učitelja na okoliško šolo v Brezicah; začasna učiteljica Olga Rakusa pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji je imenovana za stalno učiteljico istotam.

Promocija. Maks Kovačič, rodod. od Sv. Trojice v Slov. goricah, bo dne 4. julija 1918 ob 12. uri popoldne na c. kr. Karl Francovem vseučilišču v Gracju promoviran za doktorja filozofije.

Südmarkine vžigalice za slovensko šolo. Narodnozavedni trgovci Anton Stergar v Kamniku je prejel doposlani mu zaboj Südmarkinih vžigalic, ker ljudstvo rabi vžigalice. Da pa stvar ne ostane nemaščevana, se je dalo natisniti listke z napisom:

„Ne nemški zid, ne nemška marka
naj nam ne brani v skrajni sili,
da ne bi šoli naklonili
za deco našo tega darka.“

Te listke so nalepili na škatlice in ista so prodajali po 20 v, oziroma po 2 K. Tako se je nabralo za slovensko šolo v Mariboru 1000 K. Največjo zaslugo za to ima gospa Nežika Stergar, ki je to originalno misel sprožila ter vžigalice prodala. Rodoljubna, zahvala!

Na obletnici majniške jugoslovanske deklaracije je daroval Spodnji Velovlak pri Ptuj 254 K za slovensko šolo v Mariboru. Živjoli!

Za Slov. Stražo je daroval vlč. g. Janez Lenart, nadžupnik v Smartnu pri Slovenjgradcu 100 K. G. A. Kačune, Trbovlje, znesek 12 K, kojega je nabral bivši član trboveljskega Orla, sedaj topničar pri havbični bateriji v Turčiji. — Živeli posnemovalci!

Naša gospodarska udruženja za Narodni Blagdan. Iz Zagreba nam pišejo: Mnoga naša gospodarska udruženja, posebno mnogi denarni zavodi poljedelske in kmetijske zadruga so si zbrale v nekaterih letih lepe imetke. Radi tega je umesten in opravičen predlog, sprožen v ravnateljstvu neke naše zadruge, da se o priliki Narodnega Blagdana (dne 5. julija) nakaže večja svota v podporo gladne in osirotele naše dečice, za temelj naše narodne moči in bodočnosti. Posebno bi bila dolžnost naših močnejših denarnih zavodov, da v tem prednjačijo in da primerno dokažejo svojo zavest za svoje. Vojska je uničila tisočim in tisočim življenje, zdravje, obitelji, imetje, vse, pa zato onim, koji so še ostali ohranjeni, treba da bodo prvi, da doprinesejo svoje darove. Vršimo samo svojo dolžnost in bodočnost je naša! — Središnji zemaljski odbor za zaščito porodice mobilizovanih i u ratu poginulih vojnika iz kraljevina Hrvatske i Slavonije u Zagrebu, Kipni trg br. 9.

Duhovščina za Narodni praznik. Duhovščina vseh veroizpovedanj na našem jugu se pripravlja, da čim dostojneje proslavi Narodni praznik dne 5. julija. Ta dan se bo duhovščina v vseh cerkvah v svojih molitvah in pri službi božji spominjala tistih malih sirot, ki jih je beda poglala od doma, kakor tudi tistih blagih družin, ki so našo osirotelo deco sprejele pod svojo streho in jih rešili trpljenja, ki ga povzroča lakota. SHS narodna duhovščina tekmuje med seboj v prizadevanju, da bi bil gmotni in moralni uspeh narodnega praznika čim lepši in obilnejši. Darove sprejema: Odbor SHS žena za siročad, Zagreb, Kipni trg 9.

Izkaz darov za povratnike iz ruskega vjetništva. Pri Rdečem križu celjskega okraja so se za rečeni namen nabrali sledeči prispevki: Šolska vodstva v Rečici pri Gornjemgradu K 22.12, Gotovlje K 14, deška in dekliška šola v Hrastniku K 40.50, nemška šola v Hrastniku K 12.50, Pristova K 10.37, Bočna pri Gornjemgradu K 32.22, Vransko K 51.76, Petrovče K 20.06, St. Lovrene ob Pročinu K 14.12, Trbovlje-Vode K 6.36, Laški trg okolica K 10.35, deška šola v Trbovljah-Vode K 15, Jurklošter K 13, St. Pavel pri Preboldu K 35.77, Ponikva K 200, Polzela K 14.04

K. Ljubno K 13.41, Vojnik K 25.63, Zalec K 14.57, St. Jurij ob južni žel. deška šola K 19.14, Vojnik K 9.22, St. Vid pri Grobelnem K 100, dr. Josip Serbec, odvetnik v Celju, K 10; Ferdinand Golobranec, posestnik in zidarSKI mojster v Gaberju pri Celju K 500; skupaj K 1204.19; k temu še pride iz nabiralnika pri c. kr. okrajnem glavarstvu po tajniku Jož. Ferik K 324.14; skupaj K 1528.33. — Pojasnilo o načinu porazdelitve: Povratniki dobe najpoprej na takozvanih vstopnih postajah vzhodne fronte: okrepčavo kot darilo Rdečega križa, razglednice, takozvano „prijavno karto o zdravju“, na katero se napiše samo naslov in podpis in katera med drugim naznani dan vrnitve v domovino. V prestaniščem taboru (razkuževalnici) v „vojaškem domu“ dobi zopet vsak tobaka in po eden posebno priljubljen predmet kakor: kričalo, zrcalo, zobno ščetico, pipo, lasno ščetko, nož, mehur za tobak, škatljiico za cigarete itd. Z razdelitvijo se je že pričelo.

Za slovensko šolo v Mariboru so darovali: Anton in Nežika Stergar, trgovca v Kamniku K 1000 kot predplačilo za prodane »Südmarkine« vžigalice pod geslom: »Ne nemški zid, ne nemška marka, naj nam ne brani v skrajni sili, da ne bi šli na klonili, za deco našo tega darka«, neimenovan po g. dr. Verstovšek K 20, Ivan Doberšek, župnik v Sevnici K 30, Fr. Rampré, kaplan v Sevnici K 20, Hinko Šisko, c. kr. poštni oficijal v Selcih pri Sv. Lenartu od poroke Ivanci Šisko K 50, Ana Štiberc v Pušincih K 100, Rozika Cajnko pri Sv. Tomažu, na godovanju dež. poslanca Antona Meško v veliki družbi v Litmerku K 40, odvetnik dr. Ivan Zabukošek v Šmarju pri Jelšah iz dveh kaz. poravnjav K 70, Julka Rajsterjeva v Šoštanju, zbrali Šoštanjski Slovenci pri »Janezu« K 100, upravništvo »Slov. Naroda« K 290, Drago Lunder v Ljubljani, zbirka deželnih uradnikov 14. junija povodom sestanka pri »Mraku« pod geslom: Za slovensko šolo, ki rešuje našo deco iz močvirja renegatskega K 66, uprava »Slovenca« in sicer zbirka Fmila Pleskovič, c. kr. davčnega upravitelja v Laškem trgu K 150 ter Antona Kalan v Škofjiloki K 125, dr. Franc Jurtela v Ptuj K 50, upravništvo »Slov. Naroda« K 82, Amalija Pušenjak, učiteljica v Tepanjih nabrala pri učencih 1. razreda 14 K in sama darovala K 6, iz pušice v Narodnem domu ob priliki koncerta Dramatičnega društva dne 23. junija K 181.83, Franc Gregorevčič v Malem vrhu pri Brežicah K 100, Marica Gselman, gostilničarjeva hči v Hočah K 102.90, Jožef Gselman v Hočah K 10, Jernej Frangež v Bohovi K 10, pet narodnih Slovencev iz Hoč skupaj K 10, Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu, darovala v veselem spominu na 10. junija z bratskimi češkimi pozdravi Benedikt Hertl in dr. Josip Hrušak K 100, dr. Simon Dolar, c. kr. profesor v Kranju v imenu pridnih in požrtovalnih dijakov enega razreda v prid slovenske trdnjave v Mariboru K 300, L. Jelenc v Ljubljani, zbirka učiteljskih moškega učiteljskega v Ljubljani K 73, dr. Anton Mrak, nadporočnik-avditor v Zagrebu K 10, dr. Juraj Mikuličič, praktikant pri voj. sodnji v Zagrebu K 10, Vatroslav Kropanj akcesist pri voj. sodnji v Zagrebu K 10, Zinka Cerjak v Prevorju K 10, Hugo Roblek, lekarnar na Bledu K 50, Franc Kokol po č. očetu frančiškana Bernardu v Mariboru K 10, Alojzija Reisman z Pačeniku pri Sv. Jakobu v Slov. gor., K 30, Janez Medvešek, župnik v Tinjah K 50, Roza Miklavc, posestnica v Arlici pri Pibnici K 30, Franc Urleb, kaplan v Rajhenburgu, darovala družba iz Krškega, v Rajhenburgu, zbrana pri g. Pleterski, K 34, M. Štular, župnik v Trbojah pri Smledniku po upravništvu »Jugoslovana« K 6, Milan Germovšek, nadučitelj v Pilštanju, nabral povodom zbrrovanja kozjanskega učiteljskega društva v Pod-sredi K 62. Prispevke je pošiljati na naslov moške podružnice sv. Cirila in Metoda v Mariboru (blagajnik Franc Pišek).

Gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred za prihodnje šolsko leto 1918-19 se pričenejo v poletnem roku dne 1. julija 1918 ob 10. uri dopoldne. Vpisovanje se vrši dne 30. junija od 9. ure naprej v ravnateljski pisarni (Elizabetina ulica 16). Zadostuje pa tudi, če se vpošlje do tega dne krstni list in zadnje šolsko spričevalo ravnateljstvu (tudi po pošti) — v tem slučaju naj pridejo dotični učenci naravnost k izpitu dne 1. julija ob 10. uri predpoldne. — Naznanilo o sprejemnih izpiti v jeseni se objavi še pravočasno.

Slovenska meščanska šola v Zalcu. Na novoustanovljeni trirazredni deški meščanski šoli se vrši vpisovanje in vsprejemni izpit v I. razred dne 15. julija t. l. pričenejo ob 8. uri zjutraj. Pristop imajo tudi deklice kot hospitantke. Učni jezik je slovenski, vendar je tudi preskrbljeno za temeljito priučenje nemščine kot drugega deželnega jezika. Ta

učni zavod ima trgovsko-obrtno smer ter je prva šola te vrste na Slovenskem Štajerju, ki bo nudila našemu narodu višjo in širšo naobrazbo, za praktično življenje.

Važno za matere nezakonskih otrok na bojnem polju se nahajajočih očetov. Po vzdrževalnem zakonu iz leta 1912 smejo nezakonski otroci na bojišču se nahajajočih očetov računati samo na oni prispevek, katerega je oče takega otroka dokazano plačeval kot alimente. To pa v mirnih časih, kakor znano, ni bilo mnogo in to je premalo zlasti za čaš vojne, ker so se vsa živila in potrebščine tako grozno podražile. Z zakonom z dne 1. avgusta 1917 se je določilo zboljšanje za take matere za 50% in z zakonom iz marca 1818 se je prispevek zopet zvišal za 50%, torej vsega skupaj za 100%. Slednje zvišanje se splača šele meseca julija. Lansko leto so bili dobili davčni uradi ukaz, da izplačujejo za vsakega nezakonskega otroka od 1. avgusta na dan provizorično K 1.60. Ta znesek se je na mnogih krajih tudi v resnici izplačeval do konca januarja 1918. Kako pa so bile matere presenečene, ko se jim je v mesecu februarju v davčnih uradih povedalo, da se jim je pomotoma izplačalo preveč in da ne bodo dobile nikakega vzdrževalnega prispevka toliko časa, dokler se ne pokrije ono, kar se je preveč izplačalo. Na razna posredovanja pa so dobili davčni uradi sedaj z odlokom domobranskega ministrstva z dne 14. aprila 1918 ukaz, da se ima strankam od 1. januarja t. l. naknadno izplačati vse vzdrževalne prispevke in ustaviti vse odtegljaje.

Vojni album 87. pešpolka. V dosedanjih objavah za 1. julij določeni rok za naročbo vojnega albuma celjskega domačega pešpolka se je preložil na dan 1. septembra. Po preteku tega roka se zviša cena naročenim izvodom za celih 20 K pri ljudski in krasotni izdaji, nakar se posebno opozarja, ker se je na naročilnih listih izraz »po povzetju« pogosto tolmačil napačno v poštnem smislu. Z ozirom na tako, pri sedanjih težavnih razmerah tiskarstva nizko ceno knjige, ljudska izdaja 30 K, krasotna izdaja 40 K, naj ne zamudi nikdo, ki se le količkaj zanima za usodo 87nikov, zagotoviti si s predplačilom izvod tega vojnega albuma, katerega I. zvezek ima iziti koncem tega leta. Dopisi in vplačila naj se pošiljajo na: Uredništvo vojnega albuma 87. pp., Celje.

Poštni promet z Bukovino. Trgovsko ministrstvo razglasa, da je v polnem obsegu zopet dovoljen poštni promet z Bukovino, torej je tudi dovoljen promet z zasebnimi poštnimi zavoji, toda z omejitvijo, da zavoji z označbo vrednosti, z označbo ekspres, z označbo poštnega povzetja niso dovoljeni. Tudi višina ali širokost zasebnega poštnega zavoja ne sme znašati več kakor 60 cm.

Graški prekajevalci pred sodnijo. Dne 26. t. m. se je pričela v Gradcu kazenska razprava proti 138 prekajevalcem in njihovim pomočnikom, ki so razpošiljali meso iz Gradca v južne kraje po ogromnih cenah kljub prepovedi. Tako je n. pr. tvrdka Osterer od 1. avgusta lani do 31. januarja t. l. razposlala 62.550 kg prekajenega mesa v vrednosti skoro enega milijona kron in sicer na Gornje Štajersko, v Trst, Pulj, in Trident. Zapleten je bil v posle tvrdke Osterer tudi Viljem Angel, operetni pevec, prijatelj omenjene družine. Gospa Osterer jeva mu je dajala mesne izdelke na razpolago za prodajo. Stopil je v zvezo s tržaškim agentom Gvidonom Gortanom, s katerim je sklenil več kupčij. Iz razprave se vidi, da so prodajali prekajevalci dvakrat prekajeno meso, klobase, v katerih je bilo 73 odstotkov vode, pokvarjeno slanino i. t. d. Razprava se nadaljuje.

Gradec brez kruha. Prijatelj nam piše: V Gradcu imamo vedno manj kruha. — Do zdaj smo bili po nedeljah brez njega — no zanj pa bomo ob torkih in petkih! Bogata Ukrajina najbrže sama nič nima. Hudo pa resnično!

Bodimo varčni! Rodoljub od Sotle nam piše: Težka nesreča je zadela češki narod, ko je ogenj vnel skoraj dogotovljeno Narodni divadlo v Pragi. A češko ljudstvo je bilo že takrat dobro vzgojeno in jednake volje in češki narod ni izgubil poguma. Že pri gorečih ruševinah je prinašal nove žrtve, da postavi vnovič svojo »kapelico ob Vltavi«, in nabiralo se je po vsej češki domovini. Narodno dijaštvo se je z vsem poprijelo dela. Od hiše do hiše po mestih in po deželi se je pobiralo, vsak je moral prispevati po svojih močeh. Tako so pobirali tudi v neki vasi. Povsod so dobili petico ali desetico, dokler niso prišli pred hišo nekega sicer premožnega kmeta, ki pa je bil razkričan kot skopuh, ki cepi žveplenke, ako hoče užgati ogenj. Obstali so in se posvetovali, ali bi ali bi ne. Kmet jih gleda iz okna. Končno so krenili proti hiši. Potrkajo in povele namen svojega obiska. Kmet mirno seže po listnico in poda nabiralateljem — 10goldinarški bankovec. Osupli gledajo darovalca, ne verujejo svojim očem. Toliko niso nabrali v celi vasi. Smehljajoč jim reče kmet: »Znam vaše misli, opazoval sem vas pred hišo, vem, kaj se o meni govori. Pa če ne bi jaz varčeval in kakor rečejo cepil žveplenke, ne bi vam mogel danes toliko podariti.« — Slovenci, Slovenke! Posnemajmo tega češkega kmeta! Varčujmo, varujmo se nepotrebnih iz-

datkov, varčujmo z malim, da moremo žrtvovati veliko za narodne in dobrodelne namene. Mladenič, odreči si eno svalčico, mož, odreči se kozarcu vina, in mladenka, žena, manj nakita, manj trakov, manj lahkomišljenosti, več resnosti! Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Prinašajmo tudi mi vsak svoj kamen na palačo drage nam Jugoslavije. Slov. Straža, Tiskovni dom, slovenska šola v Mariboru, Dijaške kuhinje in mnogo drugih slovenskih narodnih organizacij nam kliče: Spominjajte se nas bratje in sestre Jugoslovani!

Gospodarske novice.

Očka Ornik in njegova skrb za okraj. Vinogradnik nam piše: Letos je dobil okrajni zastop lepo množino bakrene galice pravočasno, pa iste ni pustil razdeliti, temveč je čakal tako dolgo, dokler se je to niemu poljubilo in šele v zadnjem trenutku je galico razdelil in je narekoval, da mora kar cela župnija priti na eden in isti dan po modro galico. Pomisliti se mora, kako zlo je bilo to, čakanje je bilo brez konča in kraja. Pa tega še ni dovolj. Okrajni zastop je prve dni kar dajal galico, kolikor je kdo hotel imeti. Ni se brigal za to, da se prav lahko pripeti, da galice zmanjka. In ta nesreča se je tudi zgodila. Kar naenkrat so se gospodom pri okrajnem zastopu oči odprle in dalo se je galice samo 4 kg na oral. Ta množina niti ni zadostovala za prvo škropljenje. Že je grozdje ocvetelo in skrajni čas je, da se v drugi škropi, ker se je peronospora že pokazala. Kje naj dobi vinogradnik sedaj galico? Okrajni odbor je nima, in tako pride veliko vinogradnikov v prežalosten položaj, da ne more škropiti svojega vinograda vsled brezbrzičnosti okrajnega zastopa. Sedaj pa še naj kdo reče, da Ornik skrbi po očetovski za okraj! Ti isti, ki ne bodo mogli škropiti, bodo si ga gotovo dobro zapomnili. Daj Bog skoraj priti do volitev, da pride mo do nove metle!

Bilanca južne železnice. V preteklem upravnem letu je imela južna železnica 13.3 milijonov K izgube, katera je pokrita z izvanredno rezervno. Upravni svet je sklenil, da vnovič zviša vse tarife.

Umetna gnojila za jesensko setev. Za Štajersko ima vsled pooblastila poljedelskega ministrstva in štajerske Kmetijske družbe edino Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu pravico razdeljevati umetna gnojila. Gnojila se naj naročajo potom občin, posojilnic, zadrug ali podružnic kmetijske družbe. Čas za vlaganje naročil je od 25. junija do 15. julija 1918. V naročilu se naj navede natančen naslov naročevalca, zaželjena vrsta gnojil in količina, izmera njive, in vrsta žita, kateremu se bo gnojilo. Na naročila posameznikov se zveza ne bo ozirala. Naročevati je torej treba izključno le skupno po občinah in prej omenjenih organizacijah. En naročevalec naj naroči gnojila samo potom ene organizacije, ker bi se sicer na nobeno njegovo naročilo ne moglo ozirati. Gnojila se bodo razdelila na vse naročevalce enakomerno z ozirom na došle množine gnojil. Cene se bodo naznanile pozneje. Gnojila se bodo razdeljevala pravočasno pred jesensko setvijo. — Pozivamo slovenske občine, posojilnice, zadruge in kmetijske organizacije, da takoj organizirajo v svojem delokrogu naročitev umetnih gnojil. — Naslov Zveze je sledeči: Zveza gospodarskih zadrug (Verband), Gradec, Bismarekplatz 3.

Nadzorovanje vinskih cen. Dunajski urad za nadzorovanje navijanja cen je uvedel obširno preiskavo glede vedno rastočih cen vinu. — Ta odredba je zadeva naših krajev, temveč samo mesto Dunaj.

Plačevanje davkov. Deželno finančno ravnateljstvo nam naznanja: V III. četrtletju 1918 postanejo neposredni davki na Štajerskem dotekli, oziroma plačni, v naslednjih dnevih: I. Od zemljarine, hišne razredovine in najmarine ter od šodstotnega davka od najemnine onih poslopij, ki so prosta najmarine: 7. mesečni obrok dne 31. julija, 8. mesečni obrok dne 31. avgusta, 9. mesečni obrok dne 30. septembra. II. Od občne pridobnine in pridobnine podjetij podvrženih javnemu dajanju računov: 3. četrtletni obrok dne 1. julija 1918.

Dopisi.

Maribor. Dne 23. junija je tukaj umrla gospa Ivana Kramberger, mati tukajšnjega slikarja g. F. Horvata in g. Janko Horvata, slikarja v Ljutomeru. Stara je bila 75 let. Svetila pokojnici nebeška luč! Horvatovi obitelji naše sožalje!

Maribor. V torek, dne 25. t. m., je od kapi začet na Betnavi pri Mariboru umrl dolgoletni vestni in zvesti oskrbnik knezoškofovih posestev, g. J. Baumann, star 73 let. Pogreb se je vršil včeraj popoldne na pokopališču v Rad. anje. Svetila mu vedna luč!

Maribor. V petek, dne 28. t. m., ob pol devetih zvečer, bo c. kr. okrajni komisar dr. Ernst Mayrhofer v kazini, I. nadstropje, predaval o pripravi za mirovno gospodarstvo v znamenju elektrike.

Maribor. Dne 9. junija, ob treh popoldne, je pes mesarja Filipiča, velik, rdeč in belolasi bernhardinec moškega spola, ko je bil na verigi prijet, ogrizel pri Trebšju stanujočo Vračko. Pes je potem pregrizel svoj usnjat ogrljak, s katerim je bil na verigi prijet ter ogrizel, ko je bil zbežal, drugega manjšega Filipičevega psa in potem zbežal v smeri proti Pobrežju. Med potoma je, kolikor se ga je moglo zasledovati, ogrizel več kokoši trgovca Prehtlerja, te-

kel skozi pokopališče ter potem izginil v smeri proti Brezju. Sumi se, da je pes stekel in da je to tisti pes, ki je v ptujskem okraju obgrizel več oseb.

Središče. Na Petrovo, dne 29. t. m., ima Sv. vojska mesečni shod. Na sporedu so važne in zanimive točke. Vse društvene člane in tudi druge vabi k najobilnejši udeležbi — odbor.

Levanjci pri Ptuj. 500 K na roko in z odpadniki na Dunaj, za to Stajerčijane zataji tudi domovino. Naš Jože se še je pred pol letom pridušal, kako bo on Orniku pokazal, ko mine vojska, kako on zdaj vse zna, kako se dela pri okrajnem zastopu in kako bo napravil on red in pravico. Zdaj pa je šel z Ornikom Slovencev grdit. In naš župan Zelenko? Da, saj sodi popolnoma med Stajerčijance. Pa tam le menda več potroši, kakor dobi, ker se je delal tako obupnega, ko bi moral pokazati denar. Zmiraj jasneje, kako družbo je Ornik peljal na Dunaj. Pa saj se maščujejo tudi narodni grehi!

Št. Lovrenc na Dravskem polju. V nedeljo, 30. junija, popoldne po večernicah, bo v šoli važen gospodarski shod. Govorilo se bo o novem načinu rekvizicije in o drugih gospodarskih zadevah. Gospodarji in gospodarice ter mladina naj pridejo na zborovanje polnoštevno!

Št. Janž na Dravskem polju. Na Petrovo, dne 29. t. m., se vrši popoldne po večernicah v šoli gospodarsko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o novem načinu rekvizicije ter o raznih gospodarskih zadevah. Naj se ga gotovo udeležijo vsi gospodarji in gospodinje, pa tudi mladina.

Konjice. Dekliška Zveza ima svoj shod dne 29. junija, popoldne po večernicah. Predavala bo gosp. A. Štupca iz Maribora o dolžnostih ženstva v sedanjih bojnih časih.

Št. Jurij ob južni žel. Politični shod se vrši pri nas prihodnjo nedeljo, dne 30. junija, ob 3. uri popoldne v prostorih ute g. Iv. Brežnika blizu koločvora. Govori poslanec celjskega okraja, dr. Anton Kerošec in deželni odbornik dr. Karl Verstovšek.

Dobrna. Kmetijska podružnica na Dobrni priredi dne 30. junija v hotelu Union zborovanje, pri katerem bo govoril g. potovalni učitelj Franc Gorican. Casi so resni, treba se bo marsikaj pogovoriti. Zato vsi člani in sploh vsi kmetje pridite na zborovanje, ki bo popoldne ob treh. Zglasite se za umetna gnojila in plačajte še zastale udnine.

Vransko-Sv. Uršula. Na Ciril Metodovo, dne 25. julija zjutraj bo odtod romarsko sv. opravilo na Sv. Uršuli, kamor dospemo dne 4. julija čez Homec na Sv. Utrhom, Sv. Duha, skozi Suhodol na Plešivčnika. — O polnoči se bo žgal velikanski kres.

Gomilsko. V nedeljo, dne 30. junija, priredijo dekleta na Gomilskem v Društvenem domu gledališki igri „Lurška pastarica“ in humoristično „Pri gospodi“. Čisti dobiček je namenjen v prvi vrsti za slovenske oslepele vojake in za druge dobrodelne namene. Torej, rodoljubi, vsi na Gomilsko! Začetek točno ob štirih popoldne.

Savinjska dolina. Čebelarstva podružnica za Savinjsko dolino prične po preteku štirih let zopet svoje delovanje ter priredi svoje toletno prvo poučno predavanje v nedeljo, dne 30. junija, ob treh popoldne v Št. Pavlu pri Preboldu pri čebelnjaku g. Pečarja. Čebelarji, pridite zopet radi v obilnem številu na naš sestanek.

Braslovce. Na splošno zahtevo ponavljajo braslovski diletantje dne 30. t. m., ob pol štirih popoldne, igro s petjem „Vnukinja čarovnice.“

Celje. Tukajšnji poštni kontrolorji Anton Mirnik, Franc Natek, Jožef Hackl in G. Gollitsch so imenovani za višje poštne kontrolorje 8. činovnega razreda. — Vpisovanje v tukajšnje javno trgovsko šolo za dečke in deklice se vrši dne 28. junija od 10. do 12. uri predpoldne in od 2. do 4. ure popoldne. — Umrl je tukajšnji mizarški mojster M. Urško.

Sv. Peter pod Sv. gorami. V sredo, dne 26. junija, je umrl v starosti 44 let tukajšnji posestnik g. Janez Hohnjec, zvest pristaša Slovenske Kmetijske Zv. že od njene ustanovitve, brat profesorja vlč. g. dr. Jos. Hohnjeca v Mariboru in č. g. Fr. Hohnjeca, kaplana na Rečici in g. Antona Hohnjeca, c. kr. kazničnega učitelja, sedaj poročnika. Umrl je vsled bolezni, ki si jo je večinoma nakopal v vojaški službi. Pogreb je bil v petek, dne 28. junija. Svetila pokojniku nebeska luč! G. dr. Hohnjecu, Hohnječevi, s križi in skrbmi obloženi mamiči in celi ostali Hohnječevi obitelji naše odkrito sožalje!

Sv. Peter na Medvedovem selu. V nedeljo, dne 7. julija, priredi Katoliško slovensko politično društvo za šmarski okraj ob 3. uri popoldne v gospodarskem poslopju Marije Kregar političen shod, na katerem bota poročala poslanka dr. Korošec in dr. Jančič o svojem delovanju.

Sv. Ema. Kat. slov. izobr. društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 30. maja ob posebno obilni udeležbi. Občni zbor je otvoril domači preč. g. župnik Plepolec. Nato je podal tajnik g. Strašek poročilo o delovanju društva v vojnem času. Društvo še kljub hudim razmeram vedno vstraja. V odbor so bili izvoljeni: J. Anderlič, predsednik; preč. g. župnik Jož. Plepolec, podpredsednik; Matevž Strašek, tajnik; Jože Vostnik, tajnikov namestnik; Martin Čanžek, blagajnik; Franc Vostner, blagajnikov namestnik; Valentin Voga, odbornik; Jurij Kovačič in Jak. Poljšek, revizorja. Sledila je tudi volitev odbora Mla-

deniške in Dekliške Zveze. Nato je preč. g. župnik Božina iz Podčetrka živahno in ljubko orisal veliko vrednost in korist izobraževalnih društev ter je v krasnih, v srce segajočih besedah bodril ljubo mladino, naj ostane poštena, vrla in požrtvovalna v teh hudih časih. Naj si išče razvedrila z branjem katoliško-narodnih časnikov in knjig, naj zahaja v društva, ne pa v slabe, pregrešne tovaršije, ki nam samo vojsko nadaljujejo. Čestital je tudi društvu knje-govi desetletnici. Končno se je še odbor izjavil za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917. K sklepu je še g. župnik Božina povzel besedo in je želel s celim zborom srečo in blagoslov našemu preljubljenemu cesarju Karlu in preblagi cesarici Ziti.

Sv. Ema pri Pristavi. „Stajere“, ti oslinjeni polž, ki si se razvlekel po šentemski župniji, si menda domišljuješ, da si celo župnijo obkolil s svojim limom. Pa šentemčani nismo tako nezavedni, da bi se vsedli na vsak lim. Smo dobro spoznali stoletno suženjstvo, torej ne verjamemo nič oslinjenim besedam „Stajerčevim.“ Vemo pa tudi dobro, kje da ima le-ta polž svoje zalimano ležišče. Prišel bo kmalu čas, da to lepa zarja Jugoslavije odpravila tega polža z njegovega ležišča. Mi smo vsi za izjavo od dne 30. maja 1917. Vsi hočemo Jugoslavijo po načrtih nepozabnega in najdelavnejšega slovenskega moža, rajnega dr. Kreka in vseh poslancev Jugoslovanskega kluba

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 27. jun.

Italijansko bojišče.

Pri Bezzecci, v doline Adiže in na Zugni so se italijanski poizvedovalni sunki izjalovili. Col del Rosso, za katerega so se bili tako vroči boji in katerega je dne 15. junija z naskokom zavzela naša slavna divizija planink in ga od tistega časa v najhujših bojih zmagonosno obdžala v svoji oblasti, so včeraj po zelo hudem bobnečem ognju zopet močne sovražne čete napadle. Početje je bilo za sovražnika brezuspešno, da bi meril svojo hrabrost z našimi Solnogradčani, Korošci, Gornje in Nižje Avstrijci, kojih junaštvo je odbilo vse napade

Amerikanci se pripravljajo, da vkorakajo v Nemčijo.

Član severoameriške zbornice poslanec Borland je izjavil: ameriška armada pravi, da prekorači reko Reno in vkoraka v Nemčijo. Obo-rožene bodo ameriške čete tako, da bodo kljubovale strupenim plinom in tudi mnogim drugim nemškim vojnim sredstvom.

Bivši car Nikolaj umorjen?

Ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin, je brzojavno sporočil veliko vojvodski hiši hesenski, da je bil bivši car Nikolaj v železniškem vlaku na progi med Jekaterinogradom in Permom umorjen. Zabodel (ali ustrelil) ga je član rdeče garde. Usoda carice in prestolonaslednika ni znana.

Parlamentarni položaj

Včeraj se je grof Silva pogajal tudi z zastopniki Čehov, Jugoslovancev, socialdemokratov in Ukrajincev. Nato je grof Silva poročal cesarju o uspehu svoje misije. Položaj je še vedno nejasen. — Jugoslovani in Čehi bodo baje imeli prihodnjo sredo skupno zborovanje, na katerem bodo določili svoje stališče.

Jugoslovansko vprašanje v hrvatskem sabru

V seji hrvatskega sabora dne 26. junija je stavil poslanec Starčevićanec, dr. Ante Pavelić in tovariši glede rešitve jugoslovanskega vprašanja sledeči predlog; da sabor sklene sledeče: 1. Sabor kraljevine Hrvatske kot tisočletni predstavitelj hrvatskega naroda protostira proti temu, da name-ravajo vlade na Dunaju, v Budimpešti ter zunanji minister rešiti jugoslovansko vprašanje v Berlinu, ne da bi poprej vprašali merodajne in prizadete činitelje kot dalmatinsko hrv. tsko slavonski sabor. 2. Narodni zastopniki hrvatskega sabora kot sino-vi edinstvenega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov zahtevajo, da se reši jugoslovansko vprašanje na temelju prava samoodločevanja, kar dandanes priznavajo vse velike in male, svobodne in demo-

kratične države celega sveta. V isti seji je stavil poslanec Lukinis sledečo interpelacijo: Dne 22. junija je prišla madžarska domobranska stotnija štev. 29 v Popović brdo iskat beguncev. Brez vsakega povoda je začela streljati na domačine, ki niso bili ne begunci ne vojaški zavezanci ter je ustrelila 17 letnega Radakoviča, 50 letnega Vukmiroviča pa težko ranila. Interpelacija zahteva pojasnila, iz kakšnega vzroka in s kako pravico je smela priti madžarska stotnija na hrvatska tla in tamkaj streljati na osebe, ki niso bili ne begunci in tudi ne vojaški zavezanci, ali si je to madžarska domobranska stotnija nameravala zaslužiti hrabrostnih kolanj ali zlatih križcev s tem dejanjem. (Medklci: Iztirajmo vse Madžare iz Hrvatske!)

Razne novice.

Kako so merili čas brez ur. Dokler človeštvo ni poznalo ure, je moralo meriti čas z drugimi pripravi. Imeli so takozvane peščene ure. Peščena ura ima dva stošča stala, ki se v špicah stikata. En prostor je poln najdrobnejše sipe, ki teče skozi malenkostno luknjico v drugi stožec. Kadar izteče vsa sipa iz enega stošča v drugega, se ura obrne in sipa teče zopet narobe. Po veličini stošcev je bila različna doba, ki jo je rabila sipa, da se je iztekla in tako so imeli ure, ki je kazala 1, 2, 3, 4 in več minut. Grki so imeli vodene ure; tako ure so imenovali klepsydra, ki so jo dobili baje od Asircev. Te ure so bile cilindrične; dva cilindra sta stala drug vrhu drugega. V enem je bila voda, ki je curčila v spodnjega. Sužnji so cilinder polnili in pazili, koliko cilindrov vode je izteklo. Po številu teh cilindrov vode so šteli ure. Časa pa niso začeli šteti s poldnevom, nego s solnčnim vzhodom. To je bilo torej zelo različno, a s solnčnim vzhodom so začeli šteti delo, kar je bilo za ljudstvo poleti zelo koristno. S solnčnim zahodom so hodili spat. Peščene in vodene ure so uporabljali ljudje prav do 17. stoletja, čeprav so že poznali ure s kolesjem. Početnih današnjih žepnih ur je bil Peter Henlein, ki je že okoli leta 1500 iznašel svojo norimberško jajce, kakor so zvali prve žepne ure, ki so bile seveda silno drage in jih je imel le redko kedo. Galilei je že leta 1640 iznašel nihalo, a še le leta 1657 je znal Huyghens u-porabiti nihalo za regulacijo ure. Solnčne ure so pa tudi že davno znane in so jih zvali „gnomone“, to so bile navpiki stoječe palice ali drogi. Cesar Augustus je postavil celo vitek obelisk. Po sencih, ki jo je delala palica, so označevali čas. Kitajci so poznali te solnčne ure baje že pred 3000 leti. Če stoji palica v smeri zemeljske osi in kaže proti severu, kaže baje solnčna ura zelo natančno.

Stare drobtinice. Ko je spartanska mati izročila ščit svojemu sinu, ki je odhajal v vojsko, je govorila: Vrne se na njem ali z njim! — Sinu, ki so ga dolžili bojazljivosti, je dejala mati: „Slaba govorica se širi o tebi. Napravi konec tej govorici ali pa sebi!“ — Ko so Argileoni, materi Brasidovi, Tračani pripovedovali o slavni smrti njenega sina, ki se je v vojski postavil vedno na najbolj nevarno mesto, je hrabra žena odgovorila: „Tujci, moj sin je bil res hraber in priden, toda Sparta ima vendar še mnogo moč, ki so še mnogo hrabrejši nego on.“ — Druga mati je usmrtila svojega sina, ki je iz vojske pobegnil, z besedami: „Ti nisi moj sin; taki niso vredni naše domovine!“ — Sin, ki se je vrnil iz vojske, je z vznesenimi besedami slavil svojega brata, ki je padel, pa ga prekinje mati, rekoč: „Ali se nič ne sramuješ, da ga nisi spremlil v smrt; kako lepo je v takem spremstvu potovati!“ — Ko je mladenič pripomnil, da ima prekratek meč, je dejala mati: „Stopi korak bliže k sovražniku!“ — Neka mati je pri mestnih vratih radovedno čakala vojnega poročila. Tu prisopiha poročevalec in ji naznani, da je padlo petero njenih sinov. „Tega te nisem vprašala“, odvrne neustrašena mati, „ampak to hočem vedeti, ali ste zmagali ali ne.“ Ko le-ta pritrdi, vzklikne junaška veselo: „Dobro, sedaj pa rada slišim, da so padli tudi moji sinovi!“ — Argivei, mejaši Spartancev, so nekoč na dolgo in široko govorili o državnih mejah. Spartaneec Lisander je pa potegnil meč iz nožnice in dejal: „Kdor ima tega v oblasti, najlažje govori o mejah svoje dežele.“ Ko so potem nekateri zahtevali, da naj se argivska državica popolnoma uniči, so dejali efori, spartanski ministri: „Bolje je, da še ostane, kajti tako bo brusilni kamen za našo mladino.“ — Ko je Arhidamos prvič videl katapulto, ki so jo pripeljali s Sicilije in ki je pri starih nadomestovala naš top, je nevoljen zaklical: „O Herakleji, zdaj smo pa pri kraju s hrabrostjo naših mož!“ — Ko je kralj Pir Spartancem zažugal z vojsko, so mu odgovorili: „Če si ti Bog, se te ne bojimo, ker ti ne delamo kri-vice; če pa si človek, potem pa vsaj boljši nisi kakor mi!“ — Marsikdo se je čudil, zakaj Sparta nima obzidja. Antalkidas pa jih je zavrnil, rekoč: „Njeni zidovi so mladeniči in njeni mejniki so osti njihovih ščitov!“ — Solona so vprašali, kdaj ne bode vojska na svetu. „Takrat“, je odgovoril modrijan, „ko bode vsak prejel, kar mu pripada!“

Dopis.

Sv. Rupert v Slov. gor. No, nabiralke podpisov za Jugoslavijo, kedar pa pojedete na Srbsko? Ne vem, ni vsem, ali samo meni grozijo s tem romanjem. Saj se mi je reklo v nemškutarskih hišah: „To vašo prokleto Jugoslavijo se bote vsi skupaj slavili v srbskih ječah.“ Sem našla ljudi, ki znajo dobro govoriti nemško, pa so se podpisali, dočim se je marsikateri butnež, ki bi morda cel teden skupaj zbiral nemško abecedo, odločno in bahato izjavil: „Jaz s temi Slovenci nimam nič in sem za Nemce.“ Taki so popolnoma podobni piškavemu orehu, ki ima samo lupino, a jedra nič. Ta sad izvira iz tega, ker namesto v naše liste tišijo svoje nosove rajši v njim tako prikljubljenega in naše poštene duhovnike in voditelje sovražujočega „Stajerca“.

Gornja Radgona. V tukajšnji okolici na vse pretege razširjajo zadnjega „Stajerca“ v katerem se poroča o romanju Ornika in njegovih kimovcev na Dunaj. O priliki zadnjega izplačevanja cestarjev je orehovski Bračko razdeljeval v okrajni pisarni kar cele bale te gnjusobe cestarjem in vsakemu, kdor mu je prišel v bližino. Toda Bračko ni računal na narodno zavest in poštenost svojih cestarjev. Velika večina ga je zavrnila in tega šnopsarskega ubijalca sploh ni hotela sprejeti, le nekateri so ga vzeli iz strahu in radi dozdevne odvisnosti od Bračka. Vendar pa ga tudi ti niso čitali, temveč ga nesli skrbno skrivajo pod suknilko domov, tam pa ga razdelili: eno polovico gospodinj za podkuriti, drugo polovico pa nazaj za hišo v „kancelijo.“ Za take uporabe nam je ta list vedno dobrodošel in priporočamo Bračko, da nam ga prihodnjice še več razdeli. G. Bračko pa vprašamo, ali je pisarna okrajnega zastopa za to in ali se plačuje za to najemnina za isto, da se le-tam huska proti nam davkoplačevalcem, ki moramo to pisarno vzdrževati? Če se bodo gospodje pri okrajnem zastopu nadalje tako postopali, se jim lahko zgodi, da jim odpre g. Karbaš prostore in okrajna pisarna bo zopet na cesti, ker se ni nadejati, da bi g. Karbaš trpel tako gnusno delovanje pod svojo streho. Tudi bi nas zanimalo vedeti, na katere stroške se je naročil ta kup „Stajerca“? Ali ga je plačala Šudmarka, ali ptujski pek Ornig, ali naš župan in šampofabrikant Francoz Bouvier, ali se je naročil morda celo na račun — okraja? Bračko, vedi, da mi za to gnusobo počemo plačati niti enega vinarja davka! Bračko in njegovi pristaši so sedaj tudi zato tako dejavni, ker dobro vedo, da se nagiblje čas njihovega gospodstva in slovesa h koncu, kajti pri prihodnjih okrajnih in občinskih volitvah bodo jih vrgli naši bojavani možje in fantje, ki se vrnejo iz vojne in ki so ravno tam spoznali vso hinavščino, zlobnost in gnjusobo nemškutarjev in Nemcev ter dunajskih potovalcev, čeravno so bili mnogi izmed njih pred vojno še sami njih pristaši, z njih po krivici zasadenih mest.

Sv. Peter pri Radgoni. Gornjeradgonski župan francoskega pokolenja Bouvier, ki ima v naši župniji več ducatov viničarij in katerega baje Šudmarka močno podpira, je naročil — kako je plemenit in dober — vsem svojim viničarjem prelubeznjivega smrdljivega „Stajerca“ Bouvier, ki je mislil, da je storil s tem nam, njegovim viničarjem, kako dobroto in da mu bomo za to hvaležni, nas pač ne pozna in se je v nas hudo varal. Vsi njegovi viničarji, od prvega do zadnjega, in vsi naši svoji ter vsi njegovi delavci smo zavedni Jugoslovani in med prvimi smo bili, ki so podpisali jugoslovansko deklaracijo in še celo pri drugih so pobirale naše hčerke podpise. Zato ste prišli s svojim „Stajercem“ nekoliko prepozno, ko smo že vsi, od starčka do otroka v zibelki prisegli z estobo Jugoslaviji. Naši listi so „Straža“ in pa „Slovenski Gospodar.“ Vaš „Stajerc“ pa gre že na tem svetu v — nekel, namreč v peč. G. Bouvier, pozivljamo Vas, da v prihodnje ne boste preveč politični zagrizenec in da nas ne hodite več tožiti na Dunaj, ker pomisliti morate, da Vas redimo in vzdržujemo samo mi, Vaši slovenski jugoslovanski viničarji. In če boste šli še nadalje po teh stopinjah, se Vam lahko pripeti, da si poiščemo druge gospodaje in Vas lepega dne zapustimo, potem pa Vam lahko Kopajo Vaše gorice Vaši barbarski... Pa še na eno avaležno delo Vas opozarjamo. Vašemu glavnemu mestu Parizu preti velika nevarnost, ta strašna nemška vojska se mu bliža od vseh strani. Če ste tak vnet in hraber bojevniki, pa hajd na noge in branil Vaše prestolice — Pariz.

Velikonedelja. Med bojnim gromom in bliskom razletujočih se in vse uničujočih granat krvavega vojnege leta 1918 smo obhajali dne 2. junija 25. povratek ustanovitve bralnega društva „Mir.“ Viharna je bila tudi ustanovitev tega prepotrebnege društva: Velikonedeljskim rodoljubom so napovedali narodni in društveni nasprotniki boj, ki pa se je za prve še dobro iztekel, kajti naši vrli narodni buditelji narekovali so kot zmagovalci „Mir“, ki je bil dne 29. aprila 1893 tudi potrjen. Doba 1893—1918 bila je z malimi presledki res doba pravega kulturnega dela, ko je naše bralno društvo prav posebno pri mladini vsadilo tiste vrline, po katerih se zdaj odlikujejo naši hrabri vojaki kakor levi. Narodna zavest, združena z neprimernim, od vseh obdobjemim junaštvom in trdnim katoliškim prepričanjem. Božja Previdnost nam je naklonila, da smo to redko slavnost obhajali sicer v skromnih razmerah, ali vendar zelo svečano, obenem združeno z obletnico majniške izjave v krogu

reš se živcev soustanovnikov društva, katerim so se ob tej priložnosti izročile častne diplome in sicer vlč. g. Jakobu Menhart, domačemu župniku, kot častnemu predsedniku, vlč. gg. Florijanu Kuharič in Ivanu Veselič kot častnima članoma bralnega društva. V vsej udanosti zre društvo k velemenim starostim društva, v hvaležnosti klanjajo se jim tudi na bojnem polju prekrasne cvetke naših vrlih velikonedeljskih mladeničev. K prav lepemu izidu te izvanredne slavnosti pripomogel je domači pevski zbor z ubranim petjem.

Sv. Marko niže Ptuja. Prebivalci občine Prvenca preiščujemo in vprašamo, zakaj je neki poslal naš župan g. Krampergerja na Dunaj, da bi tam govoril in pre-čeval, kot da smo prebivalci občine Prvenca res nemškega (nemčurskega) mišljenja. Probu temu naša občina odločno protestira, kajti mi smo se vsi enoglasno razen župana podpisali za jugoslovansko deklaracijo, s katero se popolnoma strinjamo. Saj nam je pripovedovala ona navdušena slovenska mladenka, ki je zbirala podpise pri občanih, kako je bilo vse staro in mlado veselo in navdušeno za našo zlobo Jugoslavijo. Sedaj bi pa rad naš župan nas predal nemčurjem. Drugokrat, ko bodo zopet marsirali gospodje na Dunaj, naj govorijo samo za tistega moža, ki drži z Ornikom, ne pa za našo skozinsko slovensko občino. Naš župan Tinek pa naj se najprej nauči nemški, da ne bo pri vsaki stvari potreboval pomagaca, ki mu prebere in razloži listine, potem naj se še le družijo z nemčurji. Potem mu tudi ne bo trebalo tolikokrat plačevati kazni. Če nas bo tako prodajal Nemcem, kakor sedaj, bomo mi tudi začeli drugače. Vemo za razne lepe reči, ki pa jih še danes iz usmiljenja do njega ne izdamo javnosti. Županov nam pa tudi ne bo dolgo več, čeravno se bo zopet volil sam, kakor se je to zgodilo pri zadnjih volitvah. — Prvenski občani.

Od nekod s Pohorja. Napravimo kolikor mogoče kratko. Na muho vzamemo Jaka, kako postopa z ljudmi pri prodaji mesa. Ako si njegov stalen gost in ga vsaj soboto popoldne ter na večer podereš kak liter, ti bo Jaka gotovo tudi mesa privoščil. Drugače pa je Jaka trd bolj kakor obcestni kamen. Pošlji po meso desekrat, prosi na vse načine in če imaš tudi bolnika v hiši, bo vse zastoj; napodil te bo praznega in še opsoval povrh. Seve, prinesi jajce ali smetano, potem bo že šlo. Ali če si tako srečen, da imaš pri žagi par sto desek ali v gozdu kup plohov na prodaj, oh, tedaj je pa Jaka postrežljiv bolj kakor sama sv. Marta. Natlačil te bo z mesom, zasul s koruzo, posežil s cukrom, razveselil s kavo, posvetil s petrolejem; dobil boš vse, bolj kakor v štacuni. Da bo pri obračunu cena na eni strani majhna, na drugi prav velika, tako, da boš pri jasnem vremenu videl oblake plesati, je postranska stvar. Koliko mesa in špeha spravi Jaka na tihem v Maribor in kdo ve kam, vedo samo trije: Bog, on in njegov voznik. Eno pa je resnično, tehnična njegova je pravična, vsaj njemu nikdar ne vleče v izgubo. Tudi delavci ga ne morejo prehvaliti, kajti Jaka, dobra duša, plača včasih skoro polovico več kakor je obljubil. — Jaka, ne pozabi, da je tudi revež človek, da si mu po svoji vesti za gotov denar dolžen postreči! Ali te je takrat, ko si bil prisiljen iskati pomoč tudi pri malih kmetih, le eden tako neusmiljeno odpravil, kakor ti zdaj tolikokrat storiš? Koliko pa krivično blago izda, to si že skusil, končno pride povračilo tudi za tvojo pristranost in trdost!

Pilštanj. Gradnja ceste Lesično—Prevorje—Sv. Urban počasi napreduje. Ker ni živil tudi delavcev ne morejo dobiti zadostno število, ne domačinov, ne vojnih vjetnikov. Misel za to cesto se je pred 50 leti sprožila na primernem mestu. Vendar je vse skupaj spalo do leta 1913. Tedaj je prišel nek inženir in premeril ves svet. Leta 1915 sta prišla zopet dva gospoda, ki sta natančno določila smer Lesično—Prevorje. Oktobra istega leta je prišlo 40 Rusov in ti so med velikim hruščem in truščem začeli zidati novo cesto. Decembra so nam poslali še 60 Rusov in delali so cesto z našimi delavci vred. Kmalu so se pa pokazale razne ovire pri delu. Začelo se je pomanjkanje hrane. Posledica je bila, da so vojni vjetniki dvojica za dvojico romali v tabor. Na ta način naj bi se ostali vjetniki dalje časa hranili. Drugi so si poiškali z begom v druge kraje boljše mesta. Na drugo oviro so naleteli pozneje. Ko vjetniki niso mogli več zmagovati težkih del, so kupili dva konja. To pa seveda ni zadostovalo pri takem podjetju. Konji so vsled napornege dela pešali, ker s krmo so morali štediti, ker drugih zalog niso mogli nikjer kupiti. Obiskala jih je vremenska neugoda pri gradnji nekakega mostu. Delali so celi teden in v soboto bi bilo še kakih dve uri dela za varnostne priprave v slučaju, da pridere voda. In res je drugi dan nalive razaril mukapolno delo. Pozneje je vojaška uprava zahtevala od pešice delavcev 10 zdravih za zahtorno delo. Ostalo je še osem vjetnikov, ki so pol leta životali na cesti. Letos marca je prišlo pa 40 Lahov, ki so cesto malo podaljšali. — Cesta bi se bila lahko že v mirnem času brez vsakih stroškov zgradila. Pionirji in enako vojaštvo je iskalo v mirnem času prostora, kjer bi se lahko vadili. Včasih se je pri tem delala tudi škoda. Ali bi ne bilo umestno, ko bi bili ti vojniki zgradili cesto? Vojniki bi lahko bili ravnotako izurjeni in zraven bi bila virgovskem oziru važna cesta izvršena. Zakaj morajo vjetniki v tabor? Ah tam le zrak uživajo? Mislim, da bi bilo boljše, ako bi se fista hrana prepolajala sem, da bi lahko v

jeteniki delali cesto naprej. Kakor sedaj delo napreduje, bomo morali še dolgo čakati na to potrebno in važno cesto.

Razne novice.

Brivci zvišajo pristojbine. Zveza avstrijskih društev brivcev je sklenila, da zviša brivske pristojbine za celih 100%.

Ogromne zaloge kave in sladkorja v Ameriki. „Financial Times“ poroča, da so v Braziliji pridelali letos 18 milijonov vreč kave. Ker manjka ladij za prevoz, so skladišča v glavnem izvoznem pristanišču Santos prenapolnjena. Podobno je na Manili in Hilo s sladkorjem. Novi pridelek že spravljajo, a jo raznih skladišč je še na tisoče ton starega blaga, ker primanjkuje potrebnih ladij za prevoz. — Kar ima o v Ameriki preveč, imamo pri nas žalibog premalo.

Katoliška cerkev v Združenih državah Severne Amerike. V letu 1917 je bilo v Združenih državah Severne Amerike 393.425 katoličanov več kakor leta 1916. V Združenih državah in v njenih naselbinah živi sedaj 26% milijona katoličanov. Menda v nobeni državi na svetu ne napreduje katoliška cerkev tako, kakor ravno v Severni Ameriki.

Denarna pisma v zasedeno italijansko ozemlje. Vrhovno armadno poveljstvo je odredilo, da je pošiljanje, oziroma promet, z denarnimi pismi in sploh promet z vrednostnimi poštami pošiljatkami v laško ozemlje, zasedeno po naših četah, dovoljen. Pošiljati se pa sme samo italijanski denar in tudi na ovitku mora biti napisana vrednost v italijanski veljavi. — Denarno pismo, poslano v zasedeno italijansko ozemlje, se sme zapечатiti samo v navzočnosti postnega uradnika dotičnega poštnege urada, kateremu se izroči za odposiljatev. Ta odredba pa ne velja za uradne denarne pošiljateve.

Odločitev,

mir

zavisita od naše

gospodarske
pripravljenosti

Krepite jo s podpisovanjem

vojnege posojila

Čebelni vosek

ter vosek kupi veletrgovina Anton Kolenc v Celju vsako množino in sicer vosek po K. 20.—, voščine po K. 5 — kg.

110

NAZNANILO.

Ker mi manjka potrebnega osebja, uradujem za zdaj le ob delavnikih od 8. do 12. ure popoldne. Ob popoldnehi in ob nedeljah in praznikih pa je pisarna zaprta.

Dr. Henrik Haas.
odvetnik v Mariboru.

780

Zahvala.

Vsem, ki so naši nepozabni materi

Ivani Kramberger

izkazali toliko ljubavi ob smrtni postelji, ter jo v tolikem številu spremljali k večnemu počitku, izrekamo tem potom našo najpriščnejšo zahvalo. Pokojnico pa priporočamo v molitev in blag spomin.

Maribor, dne 26. junija 1918.

181

Žalujoča rodbina Horvat.

Enonadstropna hiša

v Mariboru s velikim in lepim vrtom in hlevom se takoj proda. Naslov v upravnistvu. 112

Kupim kobilo

4 do 7 let staro, 14 do 15 pesti visoko, sicer lepega, ne pretežkega života, za enovprežno vožnjo vajena, pohlevna in v vsakem oziru brez napake. Kupim tudi še dobro ohranjeno konjsko oparo za lahko vožnjo. Takojšnje ponudbe s popisom kobile oziroma konjske opare in z naznanilom cene naj se pošljejo na upravništvo Straže pod M. V. Z. P. 111

Dekle

za vse, ki razume tudi dela na vrtu, se takoj sprejme. Maribor, Göthestraße 19/I. 125

Kolo

dobro ohranjeno z dobrim gumijem se zamenja za prase ali se pa proda. Domašnian Maribor, Gerichtshofgasse 25, I. nadstr. 122

Slovenske gospodinje

so povsem znane kot modre in varčne in vendar se dajo glede na čistila sredstva t. j. nadomestila za milo prevariti od naših škodljivcev, podpirajo s tem nam nasprotno narode v dvojno škodo. — Namenil sem se s tem naše c. gosp. opozoriti na to, da je boljše zvesti se na domačina, podpirati slovensko trgovino in industrijo, kar je tem bolj mogoče, ker jamčim, da postrežem vsakega s kar najboljšim nadomestilom mila po smerni ceni. Razpošiljam po povzetju kar najboljši pralni prašek v zavojih po 5 kg za K 10.— Prosim Vas Vašega zaupanja ter naročite še danes eno poštno pošiljatev tega sredstva. Blago je izvrstno. Mnogi, našim ciljem sovražni so že od nas Slovencev obogateli; mogoče se odločite dati svojemu domačinu vsaj skromen zaslužek. Naročite takoj dokler še traja zaloga. Edvard Laakner, trg. agentura Celje (poštni predal.) 123

XXXXXXXXXXXX

Pri pomanjkanju moke

je najboljši pripomoček „Mehlata“ — moka; je k vsem pekarijam, močnatim jedilom, kruhu, juham za pridodati, ker potem lepo izgledajo, narastejo, hranljivo, nasitnost, izdatnost pridobije; je sredstvo proti rasi. boleznim, zdravniško priporočeno. Vsebuje 10% sladkorja, 10% maselnih snovi. Dobi se najmanj 1 karton z 25 zavijki K 75.—; pri 5 kartonih še 10 odst. popust! (Mala prodaja 5+0 K) Za event. vprašanja znamko se prosim. Commission Mehlata, Gradec, Steyregg. 60 II. 180

XXXXXXXXXXXX

Tvrška Tom. Götz

tovarna za vnovčevanje sadja in zelenjave v Mariboru ob Dravi kupi

vsako množino borovnic.

Večje množine v bližnji okolici bi lahko odvozila z lastnimi vozili. Prevzame in izplača se takoj v tovarni Maribor, Tegetthoff-ova cesta št. 3. 115

Novo!**Barva za obleke!**

Obleka pobarvana, izgleda in nadomesti samo tedaj, če se le resnično s najboljšo stanovitno la barvo pobarva. — Vsak si sam lahko brez truda in stroškov doma pobarva obleko ali kar si bedi drugo in naj si lede iz kakšnega koli že blaga. Najmanj se že pošilja 10 zavitkov pošt. in navodilom 10 20 K. Trgovci 100 zavitkov K 40.—, 1000 zavit. K 35.—, — Commission „Mehlata“, Gradec, Steyregg. 60/II. 128

Sveče in sukanec

dobavljam, toda le proti predplačilu (vsaj 1/2 ostalo posreje) parafinske in voščne 1 60 — 2 80 K komad, najmanjša pošiljatev 100 kosov v zabojčku. — Sukanec znamka „Silberstern“ na lesenem kolesu in znamka „Kolo“ 1000 Yards det. K 400.—, 500 Yards K 200.—, 225 m K 120.—, 150 m K 90.—. Za event. vprašanja znamka se prosim. A. Postřin, Gradec, Steyregg. 60/II. 129

PRODAM

3 konje in sicer 2 4 letna žrebca 18 pesti visoka in eden 16 2 pesti visok. Cena po dogovoru. Izve se pri g. Ivanu Lamprecht v Breznu pri Ribnici, Štajersko. 130

Žveplo

za sode 1 zavoj 20 kosov K 7.— Ima v zalogi A. Krepek, Maribor, Bismarkstr. 19. 129

Barvo za obleko

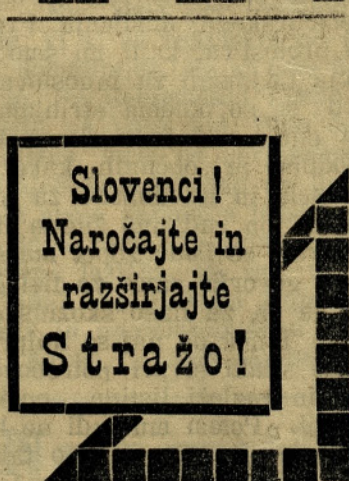
črna, temnomodra, temnorjava, temnordeča, temnozelenla in temnosiva za domače barvanje platna, volne in svile v zavojčkih á 50 vin; pošilja na zunan franko, če se pošlje naprej znesek ali pa proti povzetju. H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ulica 29. 116

NADOMESTILO MILA

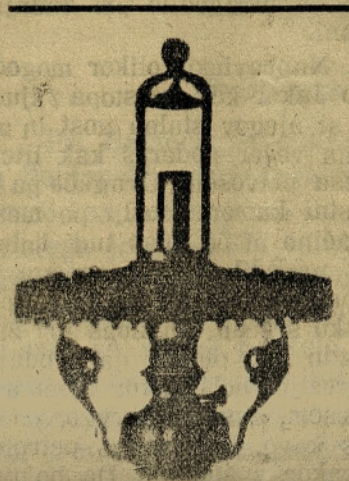
za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 Zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.— Preproda jaleci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah. Lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—, Toaletno milo roza barve, 1 zavoj 24 kosov K 18.— Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu št 36 Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-7.

**Kislo vodo in vino**

razpošilja
A. Oset, p. Guštanj,
Koroško. 70



Slovinci!
Naročajte in
razširjajte
Stražo!



Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

V LJUBLJANI
registroyana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7%, 15 ali 22% letih v ed-skih ali pa v pošlubnih dogovorjenih obrokih.

Kd r želi posojilo, naj se obrne na pisarno v LJUBLJANI, KONGRESNI TRG ŠTEV. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848 40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848 40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo!

FRANC STRUPI :: CELJE

Graška cesta
priporoča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in pocelanasne posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okrasnih vodobe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Gostilna

v Narodnem domu v Celju se odda v najem. Ponudbe sprejema do 1. julija 1918 Posojilnica v Celju. 109

Lesna trgovina I. Čater v Celju

kupuje vsake vrste les in sicer: žagan les, mehak in trd stavbeni ali tesar les, les za jame, okrogel les, hrastov in kostanjev les ter se mu naj pošiljajo ozadevne ponudbe. 108

Kot začetnik

se toplo priporočam preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za vse v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec,
kipar in zlatar v Celju,
Gaberje 18 (pri domobranski voj.)

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obnavljajo: navadno po 2 1/2%, proti trimesčni odgovori po 2 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalsu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Knapčene knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj premenilo. Za nalaganje po polni se pošlje hranilne polovnice (97.878) na razpolago. Knapči davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vknjižbo proti podpisani varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2%, in na vknjižbo kredit po 6%. Nadajo izposojajo na zastavo vrednostnih papirjev. Delovno pri drugih davcih zavestno prevzame posojilnica v svojo last proti povratni gotovih sredstev, ki pa sicer ne presegajo 1 kron. Posojila se vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le tisk.

Uradne ure

so vsake srede in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsake sobote od 9. do 12. ure dopoldne hranilni posojilnik. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prikaže prejema vsak delovnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

1na ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)